

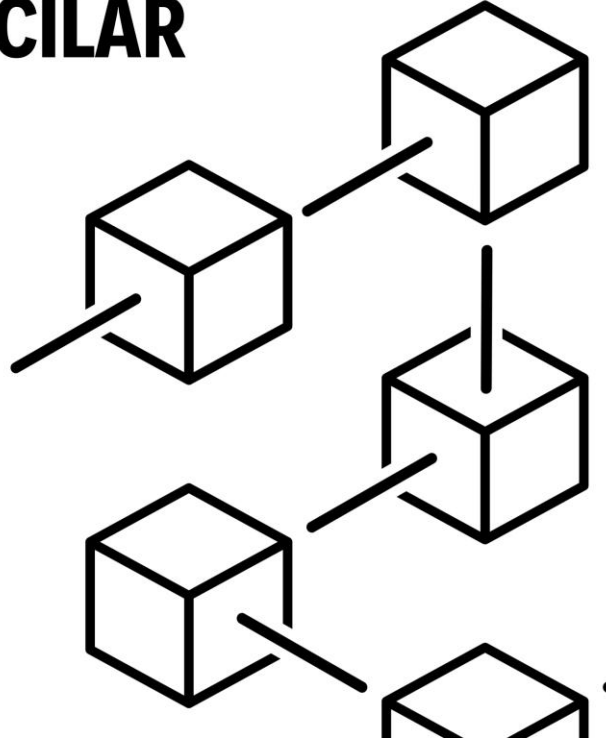
YÜKÜMLÜLÜKLERE UYUM REHBERİ

KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILAR

2025

İÇİNDEKİLER

MASAK BAŞKANLIĞI HAKKINDA ÖZET BİLGİ	3
SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ AKLAMA SUÇU	3
TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU	3
KİTLE İMHA SİLAHLARININ YAYILMASININ FİNANSMANI SUÇU.....	4
YÜKÜMLÜLER.....	4
KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILAR	5
A. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Yükümlülükleri	5
1. Müşterinin Tanınması Yükümlülüğü	5
a. Kimlik Tespiti	6
i. Gerçek Kişilerde Kimlik Tespiti	7
ii. Uzaktan Kimlik Tespiti	7
iii. Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti	9
iv. Diğer Müşteri Türleri İtibarıyla Kimlik Tespiti	10
v. Müteakip İşlemlerde Kimlik Tespiti	10
vi. Başkası Hesabına Hareket Edenlerde Kimlik Tespiti	11
b. Gerçek Faydalanıcının Tanınması.....	11
c. İşlemin Reddi ve İş İlişkisinin Sona Erdirilmesi.....	12
d. Seyahat Kuralı	12
e. Sıkılaştırılmış Tedbirler.....	16
i. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Müşterileriyle İlişkilerinde Sıkılaştırılmış Tedbirler.....	16
ii. Kripto Varlık Transferlerinde Sıkılaştırılmış Tedbirler	17
iii. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişiler Bakımından Sıkılaştırılmış Tedbirler.....	19
iv. Uzaktan Kimlik Tespitinde Sıkılaştırılmış Tedbirler	19
2. Şüpheli İşlem Bildirimi Yükümlülüğü	20
3. Uyum Programı Oluşturulmasına Yönelik Yükümlülükler	23
a. Kurum Politikası ve Prosedürlerinin Oluşturulması	24
b. Risk Yönetimi Faaliyetlerinin Yürütülmesi	25
c. İzleme ve Kontrol Faaliyetlerinin Yürütülmesi	25
d. Eğitim Faaliyetlerinin Yürütülmesi.....	26
e. İç Denetim Faaliyetlerinin Yürütülmesi.....	27
f. Uyum Birimi Oluşturulması ile Uyum Görevlisi ve Uyum Görevlisi Yardımcısı Atanması.....	27
i. Uyum Birimi Oluşturulması.....	27
ii. Uyum Görevlisi ve Uyum Görevlisi Yardımcısı Atanması	28
4. Devamlı Bilgi Verme Yükümlülüğü	30
5. Bilgi ve Belge Verme Yükümlülüğü.....	30
6. Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü.....	30
7. Elektronik Tebligat Yükümlülüğü	31
8. İşlemlerin Ertelenmesi Kararlarına İlişkin Yükümlülükler.....	32
9. Malvarlığının Dondurulması Kararlarına İlişkin Yükümlülükler	33
B. Yükümlülük Denetimi Faaliyetleri	35
C. Yükümlülük İhlallerine İlişkin Adli ve İdari Yaptırımlar	35

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığı Hakkında Özet Bilgi

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) Başkanlığı, 19.11.1996 tarihinde yürürlüğe giren 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun ile kurulmuş, 17 Şubat 1997 tarihinde faaliyetine başlamıştır. Görev ve yetkileri daha sonra 18.10.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun (5549 sayılı Kanun) ile yeniden belirlenmiştir.

MASAK Başkanlığının görev ve yetkileri hâlihazırda 10.07.2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 231 inci maddesinde düzenlenmiştir.

MASAK Başkanlığının temel fonksiyonu; suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanı, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı alanındaki gelişmeler ile anılan suçların önlenmesi ve ortaya çıkarılmasına yönelik yöntemler konusunda araştırmalar ve sektörel çalışmalar yapmak, önlemler geliştirmek, veri toplamak, toplanan verileri analiz etmek ve değerlendirmek, araştırma ve incelemeler yapmak veya yaptırmak ve elde edilen bilgi ve sonuçları ilgili makamlara iletmektir.

Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu Türk Ceza Kanunun 282 nci maddesinde; *“Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, anılan suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”* şeklinde hüküm altına alınmıştır.

Genel olarak aklamadan bahsedebilmek için; alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren ve öncül suç olarak adlandırılan bir suç işlenmiş, öncül suç sonucunda suç geliri olarak da adlandırılan herhangi bir ekonomik değer elde edilmiş, söz konusu ekonomik değerlerin yurt dışına çıkarılmış veya yasa dışı niteliğinin gizlenerek bunlara yasal görünüm kazandırmaya yönelik fiillerin işlenmiş olması gerekmektedir.

Terörizmin Finansmanı Suçu

6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun (6415 sayılı Kanun) 3 üncü maddesinde fon sağlanması veya toplanması yasak olan fiiller sayılmış olup 4 üncü maddesinde; *“3 üncü madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”* şeklinde terörizmin finansmanı suçu hüküm altına alınmıştır.

Teröristlerin ve terör örgütlerinin nihai amacı gelir elde etmek olmasa da faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak için finansmana ihtiyaç duymaktadır. Bu bağlamda, sadece yasadışı kaynaklardan elde edilen fonlarla değil, aynı zamanda yasal sayılan yollardan elde edilen kaynaklarla da terörizmin finansmanı sağlanabilmektedir.

Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanı Suçu

Ülkemiz, Birleşmiş Milletler (BM) Şartı'nın V inci ve VII nci bölümleri çerçevesinde, barışın tehdit edilmesi, bozulması veya saldırı eylemi durumlarında, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) tarafından alınan yaptırım kararlarına uluslararası hukukun bir gereği olarak uyum sağlamaktadır. Bu çerçevede, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik BMGK tarafından alınan yaptırım kararlarının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ülkemizde 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun (7262 sayılı Kanun) ile düzenlenmiştir. Anılan Kanunun 2 inci maddesinde yasak işlem ve faaliyetler sayılmış, 3 üncü maddesinde malvarlığının dondurulması ve yasakların uygulanması düzenlenmiş, 5 inci maddesinde ise söz konusu maddelere aykırı davranışlar hakkında hapis veya adli para cezası uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, 2 ve 3 üncü maddelere aykırılık hallerinde Denetim ve İş Birliği Komisyonu tarafından idari para cezası verilmektedir.

Yükümlüler

Mali suçlarla mücadele ve finansal sistemin suistimalinin önlenmesi kapsamında gerek uluslararası alanda gerekse ulusal mevzuatta finansal kuruluşlar, finansal olmayan belirli iş ve meslekler ile diğer kuruluşlara birtakım yükümlülükler getirilmiştir. Suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanı, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadele kapsamında önleyici tedbirleri almakla mükellef olan yükümlüler; 5549 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde sektörler itibarıyla, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik'in (Tedbirler Yönetmeliği) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise isimleri ile belirlenmiştir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına **01 Mayıs 2021** tarihli ve 31471 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tedbirler Yönetmeliği değişikliği ile eklenen (ü) bendine göre, **"kripto varlık hizmet sağlayıcılar"** anılan tarih itibarıyla **yükümlüler** arasına alınmıştır.

Bu kapsamda, kripto varlık hizmet sağlayıcılar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerinin; merkezi yurt dışında bulunan kripto varlık hizmet sağlayıcıların Türkiye'deki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerinin; merkezi Türkiye'de bulunan kripto varlık hizmet sağlayıcıların yurt dışındaki şube, acente, temsilci ve ticari vekilleri ile benzeri bağlı birimlerinin (faaliyet gösterdikleri ülkenin mevzuatı ve yetkili otoritelerinin izin verdiği ölçüde asgari olarak) yönetmelikte yer alan tedbirleri uygulaması zorunludur.

25 Aralık 2024 tarihli ve 32763 sayılı Resmî Gazete'nin yayımlanmasıyla ise kripto varlık hizmet sağlayıcılar; Tedbirler Yönetmeliğinde yapılan değişiklik ile **finansal kuruluş** olarak kabul edilmiş ve Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı Hakkında Yönetmelik'te (Uyum Yönetmeliği) yapılan değişiklik ile **uyum programı oluşturacak yükümlüler** arasına dahil edilmiştir.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılar

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda (6362 sayılı Kanun) 26 Haziran 2024 tarih ve 7518 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler ile kripto varlık hizmet sağlayıcılar tanımlanmış ve bu kuruluşların kuruluş ile çalışma usul ve esaslarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

6362 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde kripto varlık hizmet sağlayıcılar; *“Platformlar, kripto varlık saklama hizmeti sağlayan kuruluşlar ve bu Kanuna dayanılarak yapılacak düzenlemelerde kripto varlıkların ilk satış ya da dağıtımı dâhil olmak üzere kripto varlıklarla ilgili olarak hizmet sağlamak üzere belirlenmiş diğer kuruluşlar”* olarak tanımlanmıştır.

Tedbirler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde düzenlenen kripto varlık hizmet sağlayıcılar aşağıda yer almakta olup her bir grup bu kapsamda 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında yükümlü grubunda yer almaktadır.

- **Platformlar,**
- **Kripto varlık saklama hizmeti sağlayan kuruluşlar,**
- **6362 sayılı Kanuna dayanılarak yapılacak düzenlemelerde kripto varlıkların ilk satış ya da dağıtımı dâhil olmak üzere kripto varlıklarla ilgili olarak hizmet sağlamak üzere belirlenmiş diğer kuruluşlar.**

Bu kapsamda 5549 sayılı Kanun kapsamında kripto varlık hizmet sağlayıcılar tanımına giren, platformlar, kripto varlık saklama hizmeti veren kuruluşlar ile düzenlemeler ile dahil edilen diğer kuruluşlar bu rehberde yer alan yükümlülüklerle uymakla yükümlüdürler.

A. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Yükümlülükleri

Suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanı, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadele kapsamında iki farklı yaklaşım bulunmaktadır. Birinci yaklaşım, *“bastırıcı tedbirler”* olarak nitelendirilmekte olup suçun işlenmesinden sonra devreye giren ve temelde gerçekleşmiş fiillerin hukuki, cezai ve mali boyutlarıyla ortaya çıkarılmasına yönelik mekanizmaları kapsamaktadır. Bu çerçevede, işlenen suçun niteliğinin belirlenmesi, faillerinin tespit edilmesi, suç eyleminin tüm yönleriyle aydınlatılması ve elde edilen suç gelirlerinin kaynağına ulaşılması gibi faaliyetler söz konusu yaklaşımın odak noktasını oluşturmaktadır. Buna karşılık ikinci yaklaşım ise *“önleyici tedbirler”* olarak adlandırılmakta olup suçun henüz ortaya çıkmadan işlenmesini engellemeye yönelik mekanizmaların bütünü ifade etmektedir.

Mali suçlarla mücadele ve finansal sistemin suistimalinin önlenmesi kapsamında yükümlülere ilgili mevzuat uyarınca birtakım yükümlülükler getirildiğinden bahsedilmiştir. Suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanı, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı ile mücadelede önleyici tedbirler kapsamında bir yükümlü grubu olarak kripto varlık hizmet sağlayıcılara getirilen yükümlülüklerle aşağıda yer verilmiştir.

1. Müşterinin Tanınması Yükümlülüğü

5549 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre yükümlüler, müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında; kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde **işlem yapılmadan önce**, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların **kimliklerini tespit etmek** ve **gerekli diğer tedbirleri almak** zorundadır. Dolayısıyla, müşterinin tanınması yükümlülüğünün kimlik tespiti ile sınırlı olmadığı, ilerleyen bölümlerde bahsedilecek olan diğer tedbirlerin de alınması gerektiği unutulmamalıdır. Müşterinin tanınmasına ilişkin detaylı düzenlemeler ise Tedbirler Yönetmeliğinin 5 ila 26/A maddelerinde yapılmıştır.

Ayrıca, 6362 sayılı Kanuna dayanılarak hazırlanan Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğin (III-35/B.1) 25 inci maddesinin ikinci fıkrasında kripto varlık hizmet sağlayıcıların; 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca müşterinin tanınması ilkesi kapsamında gerekli tüm tedbirleri alacağı ve kimlik bilgileri arasında, mukim oldukları ülkeler tarafından verilen vergi kimlik numarası veya sosyal güvenlik numarası gibi eşdeğer bir numara bilgisinin yer alacağı da düzenlenmiştir.

a. Kimlik Tespiti

Müşterinin tanınması yükümlülüğü kapsamında alınması gerekli en önemli tedbirlerden biri olan “**kimlik tespiti**” genel hatlarıyla Tedbirler Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde düzenlenmiştir.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğinin (III-35/B.1) 22 inci maddesine göre; kripto varlıkların alım satım, ilk satış ya da dağıtım, takas, transfer, bunların gerektirdiği saklama ve belirlenebilecek diğer işlemlerin bir veya daha fazlasının gerçekleştirildiği kuruluşları ifade eden platformların, müşterileriyle işlem yapmaya başlamadan önce **yazılı veya uzaktan iletişim araçlarıyla mesafeli bir çerçeve sözleşme imzalama yükümlülüğü bulunmaktadır.**

Dolayısıyla, kripto varlık hizmet sağlayıcılar ile bu platformlardan hizmet alacak kullanıcılar arasında sözleşme yapılması esas olduğundan ve yapılan sözleşmeye istinaden kurulan üyelik kapsamında müteakip işlemler gerçekleştirilebildiğinden, söz konusu iş ilişkisi “**sürekli iş ilişkisi**” tanımına girmekte ve sözleşme yapılması esnasında **tutar gözetmeksizin** kimliğe ilişkin bilgilerin alınması ve bu bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi suretiyle sözleşme yapılan kullanıcılar ve bu kullanıcıların adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, sürekli iş ilişkisi tesisinde, iş ilişkisinin amacı ve mahiyeti hakkında da bilgi alınmalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar **sürekli iş ilişkisi tesisi dışında;**

- Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda **tutar gözetmeksizin**,
- Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda **tutar gözetmeksizin**,
- İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı **onbeşbin TL veya üzerinde olduğunda**,
- Gerçekleştirdikleri kripto varlık transferlerinde işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı **onbeşbin TL veya üzerinde olduğunda**,

Kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek ve işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirleri almak zorundadır.

Kimlik tespitinin, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanması gerekmektedir.

Ayrıca, Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Çalışma Usul ve Esasları ile Sermaye Yeterliliği Hakkında Tebliğin (III-35/B.2) 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasında platformların, **yurt dışı kuruluşların işlem ortamına emir girmesine imkân tanımadan önce bu kuruluşlardan, işlem ortamında emir girişi yapan müşterilerine ait 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde gerekli tüm bilgi ve belgeleri almasının zorunlu olduğu** düzenlenmiştir. Bu çerçevede, yurt dışı kuruluşların işlem ortamına emir girmesine imkân

tanınması halinde emir girişi yapan müşterilere ait kimlik tespitine konu belgelerin temin edilmesi zorunluluktur.

i. Gerçek Kişilerde Kimlik Tespiti

Gerçek kişilerde kimlik tespiti, Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddede kimlik tespiti kapsamında alınacak bilgilere, alınan bilgilerden teyit edilmesi gerekenlere ve teyide esas belgelere yer verilmiştir.

Kimlik tespiti kapsamında alınacak bilgiler: İlgilinin adı, soyadı, doğum tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarası, adresi ve imza örneği, iş ve mesleğine ilişkin bilgiler, varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak T.C. kimlik numarası, Türk uyruklu olmayanlar için ise doğum yeri bilgisi alınır.

Kimlik tespiti kapsamında alınan bilgilerden teyidi gerekenler: Ad, soyad, doğum tarihi, T.C. kimlik numarası (Türk vatandaşları için) ve kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgilerin doğruluğu;

Türk uyruklular için T.C. nüfus cüzdanı, T.C. sürücü belgesi veya pasaport ile üzerinde T.C kimlik numarası bulunan ve özel kanunlarında resmi kimlik hükmünde olduğu açıkça belirtilen kimlik belgeleri,

Türk uyruklu olmayanlar için pasaport, ikamet belgesi veya Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından uygun görülen kimlik belgesi¹,

Üzerinden teyit edilir.

Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas kimlik belgelerinin **asıllarının** veya **noterce onaylanmış suretlerinin** ibrazı sonrası **okunabilir fotokopisi** veya **elektronik görüntüsü** alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

Sürekli iş ilişkisi tesisinde beyan edilen adresin doğruluğu; yerleşim yeri belgesi, ilgili adına düzenlenmiş elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren bir hizmete ilişkin olan ve işlem tarihinden önceki üç ay içinde düzenlenmiş fatura, herhangi bir kamu kurumu tarafından verilen belge veya MASAK Başkanlığı tarafından uygun görülen diğer belge ve yöntemlerle² teyit edilir. Teyide esas belgelerin **okunabilir fotokopisi** veya **elektronik görüntüsü** alınır yahut belgeye ait ayırt edici bilgiler kaydedilir.

ii. Uzaktan Kimlik Tespiti

6362 sayılı Kanunun 35/C maddesi ile, kripto varlık hizmet sağlayıcıların müşterileriyle yapacakları sözleşmelerin yazılı şekilde olabileceği gibi uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla da kurulabileceği hüküm altına almıştır. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğin (III-35/B.1) 25 inci maddesinde ise kripto varlık hizmet sağlayıcıların, gerçek kişilerde uzaktan kimlik tespitinin düzenlendiği Aracı Kurumlar ve Portföy Yönetim Şirketleri Tarafından Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Tebliğin (III-42.1) ilgili hükümleri uyarınca uzaktan kimlik tespiti yoluyla müşteri edinebileceği düzenlenmiştir.

¹ <https://masak.hmb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular> resmi internet sitesinden erişilebilir.

² 7 Sıra No'lu MASAK Genel Tebliğin "4. Yükümlüllerce Gerçek Kişi Müşterilerle İlgili olarak Yapılması Gereken Adres Teyidi" başlıklı maddesi üzerinden ve <https://masak.hmb.gov.tr/sikca-sorulan-sorular> resmi internet sitesinden erişilebilir.

19 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğin 4 üncü maddesinde; yükümlülerin, asli faaliyet alanları ile ilgili mevzuatta müşterileri ile yüz yüze gelinmeksizin kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemlerle sözleşme kurulmasına cevaz verilmiş olması halinde, sürekli iş ilişkisi tesisinde müşteri kimliğinin doğrulanması amacıyla uzaktan kimlik tespiti yöntemleri kullanılabileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla kripto varlık hizmet sağlayıcıların **gerçek kişi müşterileriyle sürekli iş ilişkisi tesisinde uzaktan kimlik tespitini, 13 Mart 2025 tarihinden itibaren** Aracı Kurumlar ve Portföy Yönetim Şirketleri Tarafından Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Tebliğine göre yapması gerekmektedir. Aynı zamanda 19 sıra No'lu MASAK Genel Tebliğinde yer alan usul ve esaslara da uyulmalıdır.

Tedbirler Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinde düzenlenen müteakip işlemlerde kimlik tespiti düzenlemesi kapsamında kripto varlık hizmet sağlayıcıların, 13 Mart 2025 tarihinden önce **5 Sıra No'lu MASAK Genel Tebliğine** dayanılarak basitleştirilmiş tedbirler kapsamında kimlik tespiti yaptıkları müşterilerinin kimlik tespitlerini, **13 Mart 2025 tarihinden itibaren** müşterilerinin gerçekleştirdikleri ilk işlem öncesinde Aracı Kurumlar ve Portföy Yönetim Şirketleri Tarafından Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine ve Elektronik Ortamda Sözleşme İlişkisinin Kurulmasına İlişkin Tebliğine göre güncellemesi gerekmektedir.

19 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinde belirlenen yöntemler dahilinde, uzaktan kimlik tespiti ile sürekli iş ilişkisi tesisinde, bir elektronik kanal üzerinden bilişim veya elektronik haberleşme cihazları gibi uzaktan iletişim araçları kullanılabilir. Elektronik kanal üzerinden geliştirilecek yöntemler; bu uygulamalar için gerekli organizasyon, teknik altyapı, kimlik doğrulama bileşenleri ile gizlilik ve güvenlik tedbirlerini içermelidir.

Uygulanacak yöntem, yüz yüze yapılan kimlik tespitinde alınması gereken bilgilerin tamamını içerecek ve bilgilerin teyidinde asgari seviyede risk ihtiva edecek şekilde tasarlanmalıdır. Uzaktan kimlik tespitinde imza örneği alınması zorunlu değildir.

Uzaktan kimlik tespiti, sürekli iş ilişkisi tesis edilmeden önce tamamlanmalıdır.

Uzaktan kimlik tespitinde alınan bilgiler, teyide yönelik her türlü bilgi ve belge ile her türlü ortamdaki kayıtlar talep edildiğinde yetkili mercilere verilmesine imkân verecek şekilde muhafaza edilmelidir. Uzaktan kimlik tespitinde süreç; çevrimiçi, kesintisiz, görüntülü ve gerçek zamanlı olarak yürütülmelidir. Uzaktan kimlik tespiti sürecinin tamamı, sürecin tüm adımlarını içerecek ve denetlenebilir olmasını sağlayacak şekilde kayıt altına alınmalı ve saklanmalıdır. Uzaktan kimlik tespiti sürecinin kısmen veya tamamen hizmet alımı suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, hizmet alınacak kuruluşların TS EN ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi sertifikası sahibi olmaları zorunludur.

Müşterinin adı, soyadı, doğum tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarası, adresi, iş ve mesleğine ilişkin bilgiler, varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak T.C. kimlik numarası, Türk uyruklu olmayanlar için doğum yeri bilgisi ile birlikte kripto varlık hizmet sağlayıcıların sürekli iş ilişkisi tesisinde başkası hesabına hareket edilip edilmediğine ilişkin müşteriden alacağı yazılı beyan uzaktan kimlik tespitinde kullanılan usul ve yöntem vasıtasıyla alınabilir. Kimlik tespiti ile alınması gereken bilgiler web siteleri, internet şubeleri veya mobil uygulamalar gibi kanallar üzerinden elektronik ortamda doldurulan formlar kullanılarak da gönderilebilir. Söz konusu bilgilerden Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası kapsamında öngörülen teyit işleminde 3.12.2019 tarihli ve 30967 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı Yönetmeliğinde tanımlanan kimlik kartı kullanılır. **Kimlik tespiti kapsamında alınan adres ile kimlik bilgilerinden ad, soyad, doğum tarihi ve T.C. kimlik numarası bilgileri İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü kimlik paylaşım sistemi veri tabanı vasıtasıyla doğrulanmalıdır.**

Uzaktan kimlik tespiti sürecinde kimlik tespiti yapılacak kişinin ve kimlik belgesinin doğrulanmasına yönelik tedbirler alınmalıdır. Bu kapsamda kimlik belgesinin doğruluğunu ve kişinin canlılığını tespit edici yöntemler kullanılmalı, kimlik belgesindeki fotoğrafın ve kişisel bilgilerin kişi ile uyduğundan emin olunmalıdır. Bu kapsamda asgari olarak;

- Kimlik belgesi yakın alan iletişimi kullanılarak doğrulanmalı; doğrulanamaması halinde kimlik belgesinde yer alan güvenlik unsurlarından en az dört adedinin şekil ve içerik bakımından doğrulanması sağlanmalıdır.

- Kişinin yüzü ile kimlik belgesinden yakın alan iletişimi kullanılarak alınabilmesi halinde temassız yongadaki fotoğrafın, alınamaması halinde kimlik belgesi üzerinde yer alan fotoğrafın biyometrik karşılaştırması yapılmalı ve sahte yüz teknolojisine dair riskleri önlemeye yönelik ilave tedbirler alınmalıdır.

- Kişiyi elektronik haberleşme işletmecileri vasıtasıyla, yapılan kimlik tespiti işlemine özgü tek kullanımlık şifre gönderilmeli ve iletilen şifrenin sistemde onaylanması durumunda kişinin cep telefonu numarasının doğrulanması sağlanmalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar; ancak 19 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinde belirlenen sıkılaştırılmış tedbirler çerçevesinde uzaktan kimlik tespiti gerçekleştirebilir. Bu kapsamda belirlenen sıkılaştırılmış tedbirlere Rehberin “e. Sıkılaştırılmış Tedbirler iv. Uzaktan Kimlik Tespitinde Sıkılaştırılmış Tedbirler” bölümünde yer verilmiştir. Ayrıca, **kripto varlık hizmet sağlayıcılar, gizlilik tabanlı kripto varlıkların alım satımına veya saklanmasına aracılık etmesi halinde uzaktan kimlik tespiti yapamazlar.**

Uzaktan kimlik tespiti yapılmak suretiyle kurulan sürekli iş ilişkisi kapsamındaki müteakip işlemin yükümlüyle yüz yüze gerçekleştirilmesi halinde, Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı ve 7 nci maddelerindeki usule göre kimlik tespiti yapılmalı ve **imza örneği alınmalıdır.**

Uzaktan kimlik tespiti sürecinde, kimlik belgesinin yakın alan iletişimi kullanılarak doğrulanamaması halinde, kullanılacak yöntemlere ilave olarak, sürekli iş ilişkisi tesisi öncesinde ilk finansal hareketin, kişinin müşterinin tanınmasına ilişkin esasların uygulandığı bir başka finansal kuruluştaki hesabından yapılması zorunlu tutulmalıdır.

Sürekli iş ilişkisi tesisinde ilk finansal hareket dahil olmak üzere **kripto varlık hizmet sağlayıcı nezdinde para yatırma ve çekme işlemlerinin müşterinin kimlik bilgileri ile uyumlu bir banka veya kredi kartı hesabı aracılığıyla yapılması zorunludur.**

iii. Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti, Tedbirler Yönetmeliğinin 7 nci maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddede kimlik tespiti kapsamında alınacak bilgilere, alınan bilgilerden teyit edilmesi gerekenlere ve teyide esas belgelere yer verilmiştir.

Kimlik tespiti kapsamında alınacak bilgiler: Tüzel kişinin unvanı, ticaret sicil numarası, vergi kimlik numarası, faaliyet konusu, açık adresi, telefon numarası, varsa faks numarası ve elektronik posta adresi ile tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler ve imza örneği ile Türk vatandaşları için bu bilgilere ilave olarak T.C. kimlik numarası, Türk uyruklu olmayanlar için doğum yeri bilgisi alınır.

Kimlik tespiti kapsamında alınan bilgilerden teyidi gerekenler: Tüzel kişiliğin unvanı, ticaret sicil numarası, faaliyet konusu ve adresinin teyidi ticaret siciline tescile dair belgeler; vergi kimlik numarasının teyidi ise Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler üzerinden yapılır.

Tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin kimlik bilgilerinin doğruluğu ise, 6 ncı maddede belirtilen kimlik belgeleri; temsil yetkileri ise tescile dair belgeler üzerinden teyit edilir.

Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere, teyide esas belgelerin **asıllarının** veya **noterce onaylanmış suretlerinin** ibrazı sonrası **okunabilir fotokopisi** veya **elektronik görüntüsü** alınır yahut kimliğe ilişkin bilgiler kaydedilir.

Ayrıca, kripto varlık hizmet sağlayıcılar sürekli iş ilişkisi tesisinde, ilgili ticaret sicil memurluğu kayıtlarına başvurmak veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin veri tabanından sorgulama yapmak suretiyle kendilerine sunulan tescil belgelerinde yer alan bilgilerin güncelliğini ve doğruluğunu teyit etmelidir.

iv. Diğer Müşteri Türleri İtibarıyla Kimlik Tespiti

Tedbirler Yönetmeliğinin 8 ila 14 üncü maddelerinde; dernek ve vakıflarda, sendika ve konfederasyonlarda, siyasi partilerde, yurt dışında yerleşik tüzel kişilerde ve yurt dışında kurulmuş güven sözleşmelerinde, tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde, kamu kurumlarında, başkası adına hareket edenlerde kimlik tespiti kapsamında alınacak bilgilere, alınan bilgilerden teyit edilmesi gerekenlere ve teyide esas belgelere yer verilmiştir. Bu kapsamda, söz konusu müşteri türlerinde kimlik tespiti Tedbirler Yönetmeliğinin 8 ila 14 üncü maddelerinde düzenlendiği şekilde yapılmalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, alınan bilgilerin teyidi amacıyla kullanılan belgelerin gerçekliğinden şüphe duydukları durumda imkânların elverdiği ölçüde, belgeyi düzenleyen kişi ya da kuruma veya diğer yetkili mercilere başvurmak suretiyle belgenin gerçekliğini doğrulamalıdır.

v. Müteakip İşlemlerde Kimlik Tespiti

Tedbirler Yönetmeliğinin 16 ncı maddesine göre, daha önce usulüne uygun olarak kimliği tespit edilenlerin sürekli iş ilişkisi kapsamındaki yüz yüze yapılan ve kimlik tespitini gerektiren müteakip işlemlerinde, kimliğe ilişkin bilgiler alınarak yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılır. Karşılaştırma sonrasında ilgili evraka işlemi yaptıran gerçek kişinin ad ve soyadı yazılır ve imza örneği alınır. Alınan bilgilerin doğruluğundan şüpheye düşülmesi halinde bu bilgiler, teyide esas kimlik belgelerinin veya bunların noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası, bu belgelerde yer alan bilgilerin yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılması suretiyle doğrulanır.

Yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemleri kullanarak gerçekleştirilen ve kimlik tespitini gerektiren müteakip işlemlerde ise müşteri kimliğinin doğrulanmasına ve kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerin güncel tutulmasına yönelik gerekli tedbirler alınmalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar nezdinde üyelik sözleşmesi ile sürekli iş ilişkisi tesis eden kullanıcılar tarafından sonrasında gerçekleştirilen **onbeşbin TL veya üzerindeki işlemler ve kripto varlık transferleri müteakip işlemler** olarak değerlendirilecektir.

Rehberin “a. Kimlik Tespiti i. Gerçek Kişilerde Kimlik Tespiti” ve “a. Kimlik Tespiti iii. Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti” bölümlerinde açıklanan kimlik tespit usulü, yükümlü ile müşterinin yüz yüze geldiği durumlar dikkate alınarak düzenlenmiştir. Ancak, kripto varlık hizmet sağlayıcılar, **müşterileri ile yüz yüze gelmediği durumlarda kurye ve dış destek birimleri (destek hizmeti kuruluşları) aracılığıyla kimlik tespit yükümlülüklerini yerine getirebilir**. Kurye ve dış destek birimleri kripto varlık hizmet sağlayıcıları adına hareket ettiğinden üçüncü taraf olarak nitelendirilemez. Bu kimseler, kripto varlık hizmet sağlayıcıların yükümlülüğünde olan kimlik tespitinin gereği gibi yerine getirilmesinde ilgili kripto varlık

hizmet sağlayıcılara yardımcı olan elemanlar olarak değerlendirilmelidir. **Dolayısıyla bu kimselerin bu kapsamda yaptıkları işlemlerden ilgili kripto varlık hizmet sağlayıcılar sorumludur.** Kripto varlık hizmet sağlayıcılar tarafından kurye ve dış destek birimlerinden söz konusu hizmeti alabilmeleri için bahsi geçen birimlerle bir sözleşme yapması, söz konusu sözleşmede destek hizmetinin konusu, kapsamı, tarafların sorumluluklarının açık ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmesi gerekmektedir. Sözleşmenin kapsamının belirlenmesinde; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yayımlanan Bankaların Destek Hizmeti Almalarına İlişkin Yönetmelik'te yer alan destek hizmetine ilişkin şartlardan ve Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından yayımlanan Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğin "*Aracı Kurumların Dışarıdan Hizmet Alımına İlişkin Esaslar*" başlıklı dokuzuncu bölümünde yer alan dışarıdan hizmet alımına ilişkin şartlardan yararlanılabilir.

Diğer taraftan, kripto varlık hizmet sağlayıcıların 19 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinde düzenlenen usul ve esaslar kapsamında uzaktan kimlik tespiti yöntemlerinden yararlanabilmesi mümkündür.

vi. Başkası Hesabına Hareket Edenlerde Kimlik Tespiti

Tedbirler Yönetmeliğinin 17 nci maddesine göre, yükümlüler bir başkası hesabına hareket edilip edilmediğini tespit etmek için gerekli tedbirleri almalı ve bu kapsamda kendi adına fakat başkası hesabına hareket eden kimselere sorumluluklarını hatırlatmak amacıyla gerekli duyuruları hizmet verdikleri tüm işyerlerine müşterilerin rahatça görebileceği şekilde asmalıdır.

Ayrıca, kripto varlık hizmet sağlayıcılar sürekli iş ilişkisi tesisinde, başkası hesabına hareket edilip edilmediğine ilişkin müşterinin yazılı beyanını almalıdır. Bu beyan müşteri sözleşmesinde belirtilebilir veya uygun formlar kullanılarak alınabilir.

İşlemi talep eden kimse, bir başkası hesabına hareket ettiğini beyan ettiğinde, Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ila 14 üncü maddelere göre işlemi talep edenin kimliği ve yetki durumu ile hesabına hareket edilenin kimliği tespit edilmelidir. Kişinin başkası hesabına hareket etmediğini beyan etmesine rağmen kendi adına ve fakat başkası hesabına hareket ettiğinden şüphelenilmesi halinde gerçek faydalanıcının tanınmasına yönelik tedbirler uygulanmalıdır.

b. Gerçek Faydalanıcının Tanınması

Tedbirler Yönetmeliğinin 17/A maddesine göre; kripto varlık hizmet sağlayıcılar işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirleri almalıdır. Bu kapsamda;

- Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, gerçek faydalanıcının tespitine yönelik olarak tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip gerçek kişi ortaklarının kimliği Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesine göre tespit edilmelidir.

- Tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip gerçek kişi ortağının gerçek faydalanıcı olmadığından şüphelenilmesi veya bu oranda hisseye sahip gerçek kişi ortak bulunmaması durumunda, tüzel kişiliği nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Tespit edilen gerçek kişi ya da kişiler gerçek faydalanıcı kabul edilmelidir.

- Söz konusu şekillerde gerçek faydalanıcının tespit edilemediği durumlarda, ticaret sicilinde kayıtlı en üst düzey icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı kabul edilmelidir.

Sürekli iş ilişkisi kapsamında, diğer tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için de gerekli

tedbirler alınmalıdır. Gerçek faydalanıcının tespit edilememesi halinde bunlar nezdinde en üst düzeyde icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı olarak kabul edilmelidir.

Tespit edilen gerçek faydalanıcının kimlik bilgileri alınmalı ve bu bilgilerin teyidi için gerekli tedbirler uygulanmalıdır. Bu kapsamda, kimlik bilgilerini içeren noter onaylı imza sirküleri kullanılabilir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde ayrıca tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip tüzel kişi ortaklarının kimliğini de Tedbirler Yönetmeliğinin 7 nci maddesine göre tespit etmelidir.

c. İşlemin Reddi ve İş İlişkisinin Sona Erdirilmesi

Tedbirler Yönetmeliğinin 22 nci maddesinde işlemin reddi ve iş ilişkisinin sona erdirilmesine ilişkin düzenlemeye yer verilmiş olup ilgili madde kapsamında; kripto varlık hizmet sağlayıcılar, **kimlik tespiti yapamadıkları veya iş ilişkisinin amacı hakkında yeterli bilgi edinemedikleri durumlarda iş ilişkisi tesis etmez ve kendilerinden talep edilen işlemi gerçekleştirmezler.** Bu kapsamda isimsiz veya hayali isimlere hesap açamazlar.

Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe duyulması nedeniyle yapılması gereken kimlik tespit ve teyidinin yapılamadığı durumda **iş ilişkisi sona erdirilir.** Ayrıca kripto varlık hizmet sağlayıcıları, söz konusu hallerin şüpheli işlem olup olmadığını da ayrıca değerlendirmelidir.

d. Seyahat Kuralı

Uluslararası literatürde “*travel rule*” olarak da adlandırılan “**seyahat kuralı**”; belirli bir tutarın üzerindeki kripto varlık transferlerinde göndericiye ait gerekli ve doğru bilgiler ile alıcıya ait gerekli bilgilerin transfer mesajlarına eklenmesini ve bu bilgilerin transfer zinciri boyunca ilgili mesajlarda korunarak aktarılmasını zorunlu kılan bir düzenleme ilkesidir.

6362 sayılı Kanunun 35/C maddesinin beşinci fıkrası; “*Müşterilerin kripto varlık transferlerinin gerçekleştirildiği cüzdanlara ve fon transferlerinin gerçekleştirildiği hesaplara ilişkin kayıtlar kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından güvenli, erişilebilir ve takip edilebilir şekilde tutulur. Tüm işlem kayıtlarının bütünlüğü, doğruluğu ve gizliliği sağlanır. Müşterilerin kripto varlık transfer işlemlerinde Kurul ve Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yapılan düzenlemelere uyulur. Bu düzenlemelerde transfer mesajlarında gönderici ve alıcıya ilişkin olarak yer alması öngörülen bilgi ve veriler kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yine düzenlemelerde belirlenen sürelerde güvenli bir şekilde gönderilir. Bu amaçla dağıtık defter teknolojisi, başkaca bağımsız bir mesajlaşma platformu veya uygulama ara yüzü gibi mesajlaşmaya imkân veren yazılım uygulamaları ve teknolojik araçlar kullanılabilir.*” hükmünü ihtiva etmektedir.

Seyahat Kuralı ülkemizde Tedbirler Yönetmeliğinin 24/A maddesinde düzenlenmiştir. Bu kapsamda;

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar tarafından aracılık edilen **onbeşbin TL veya üzeri** kripto varlık transfer işlemine ilişkin mesajlarda;

Gönderenin;

- Adı ve soyadına, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişinin unvanına, diğer tüzel kişiler ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin tam adına,
- Cüzdan adresine, cüzdan adresinin bulunmadığı durumda işlemle ilgili referans numarasına,

- Adresi veya doğum yeri ve tarihi veya müşteri numarası, vatandaşlık numarası, pasaport numarası, vergi kimlik numarası gibi göndereni belirlemeye yarayan bilgilerden en az birine Yer verilmelidir. Söz konusu bilgilerin doğruluğu ayrıca **teyit edilmelidir**.

Alıcının;

- Adı ve soyadına, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişinin unvanına, diğer tüzel kişiler ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin tam adına,
- Cüzdan adresine, cüzdan adresinin bulunmadığı durumda işlemle ilgili referans numarasına Yer verilmelidir. Söz konusu bilgilerin teyidi zorunlu değildir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar tarafından aracılık edilen **onbeşbin TL'nin altındaki** kripto varlık transfer işlemine ilişkin mesajlarda;

Gönderenin;

- Adı ve soyadına, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişinin unvanına, diğer tüzel kişiler ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin tam adına,
- Cüzdan adresine, cüzdan adresinin bulunmadığı durumda işlemle ilgili referans numarasına Yer verilmelidir. Söz konusu bilgilerin teyidi zorunlu değildir.

Alıcının;

- Adı ve soyadına, ticaret siciline kayıtlı tüzel kişinin unvanına, diğer tüzel kişiler ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin tam adına,
- Cüzdan adresine, cüzdan adresinin bulunmadığı durumda işlemle ilgili referans numarasına Yer verilmelidir. Söz konusu bilgilerin teyidi zorunlu değildir.

Alıcının müşterisi olduğu Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcı açısından ise gelen mesajda verilen alıcı bilgileri Tedbirler Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde ver alan düzenlemeler gereği teyit edilir. ³

Söz konusu bilgileri içermeyen kripto varlık transfer mesajı alan kripto varlık hizmet sağlayıcı, bu mesajı gönderen kripto varlık hizmet sağlayıcıdan eksik olan bilgilerin tamamlanmasını talep etmelidir. Bilgilerin tamamlanmaması halinde söz konusu kripto varlık transferini iade etmelidir.

³ Kimlik tespiti

MADDE 5- (1) Yükümlüler;

a) Sürekli iş ilişkisi tesisinde tutar gözetmeksizin,

b) İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı yüzseksenbeşbin TL (**kripto varlık hizmet sağlayıcılar için onbeşbin TL**) veya üzerinde olduğunda,

c) Elektronik transferler ile **kripto varlık hizmet sağlayıcılar tarafından gerçekleştirilen kripto varlık transferlerinde işlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin toplam tutarı onbeşbin TL veya üzerinde olduğunda,(2)(7)(8)**

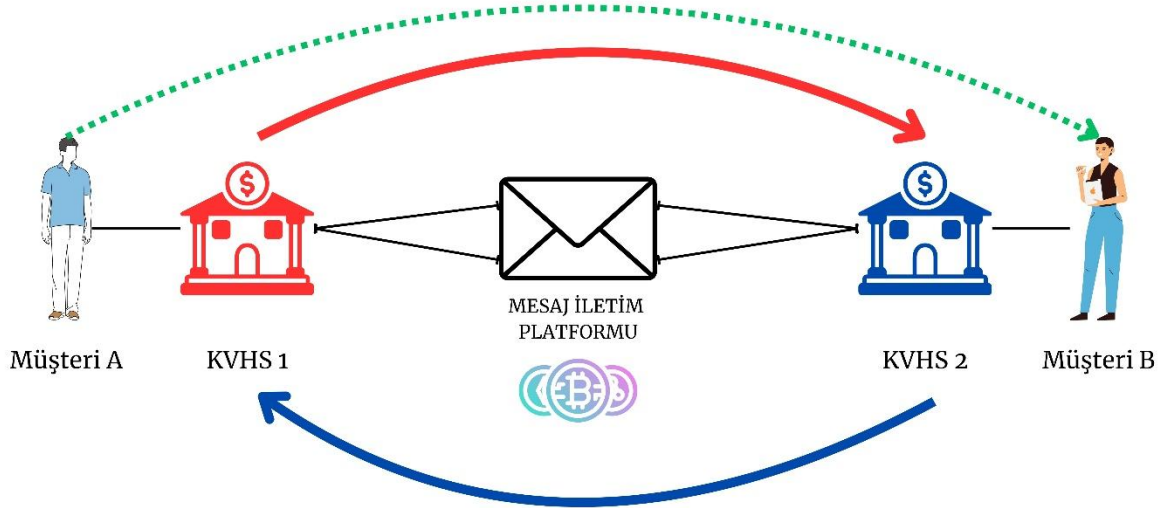
d) Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda tutar gözetmeksizin,

e) Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda tutar gözetmeksizin, kimliğe ilişkin bilgileri almak ve bu bilgilerin doğruluğunu teyit etmek suretiyle müşterilerinin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğini tespit etmek ve işlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirleri almak zorundadır.

Gönderilen mesajların sürekli olarak eksik bilgiler içermesi ve bu bilgilerin talep edildiği halde tamamlanmaması halinde, alıcı kripto varlık hizmet sağlayıcı tarafından; gönderici kripto varlık hizmet sağlayıcıdan gelen transferlerin reddedilmesi veya söz konusu kripto varlık hizmet sağlayıcıyla yapılan işlemlerin sınırlandırılması ya da iş ilişkisine son verilmesi hususları göz önünde bulundurulmalıdır.

Transfer emrinin verildiği kripto varlık hizmet sağlayıcıdan nihai transferin muhatabı olan kripto varlık hizmet sağlayıcıya kadar oluşan mesaj zincirinde, **göndericiye ilişkin olarak** kripto varlık transfer mesajlarında bulunması gereken bilgilere **transfere aracılık eden tüm kripto varlık hizmet sağlayıcılarca** yer verilmeli ve bu bilgilerin transferin her aşamasında aktarılmasına özel dikkat gösterilmelidir.

Gönderici ve alıcıya ilişkin bilgiler, transferle **eş zamanlı** olarak güvenli bir şekilde gönderilmelidir. Transfer mesajlarında yer alan verilerin gönderilmesinde dağıtık defter teknolojisi, başkaca bağımsız bir mesajlaşma platformu veya uygulama arayüzü gibi mesajlaşmaya imkân veren yazılım uygulamaları ve teknolojik araçlar kullanılabilir.

Herhangi bir kripto varlık hizmet sağlayıcı nezdinde kayıtlı olmayan bir cüzdan adresine gönderilen veya böyle bir cüzdan adresinden alınan kripto varlık transferlerinde, kripto varlık hizmet sağlayıcı nezdinde söz konusu transferin tarafı olan müşteriden; kayıtlı olmayan cüzdan adresi sahibi gönderici ya da alıcının gerçek kişilerde adı ve soyadı, tüzel kişilerde ise unvan bilgisi ile adresi veya doğum yeri ve tarihi veya müşteri numarası, vatandaşlık numarası, pasaport numarası, vergi kimlik numarası gibi kişiyi belirlemeye yarayan bilgilerden en az birine ilişkin beyan alınır. Ayrıca, risk temelli yaklaşım çerçevesinde müşteriden transferin tarafları hakkında ilave bilgi ve belge talep edilmelidir. İşlemin tarafları hakkında yeterli bilgi elde edilememesi durumunda transferin gerçekleştirilmemesi veya işlemlerin sınırlandırılması ya da iş ilişkisine son verilmesi hususları göz önünde bulundurulmalıdır.

Müşteri A' dan Kişi B'ye ait aşağıda yer alan bilgiler beyan olarak alınır.

Kişi B'nin	Kişi B'nin	
A1- Adı Soyadına,	C1- Adres	C5-Pasaport No
A2- Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişinin Unvanına,	C2- Doğum Yeri ve Tarihi	C6- VKN
A3- Diğer Kişilerin Tam Adına,	C3- Müşteri No	C7- Diğer
	C4- Vatandaşlık No	

Yurt dışında yerleşik ve kendi mevzuatına göre gönderene ve alıcıya ilişkin bilgileri paylaşma yükümlülüğü bulunmayan kripto varlık hizmet sağlayıcı veya kripto varlık transfer yetkisini haiz bir finansal kuruluştan alınan veya bunlara gönderilen kripto varlık transferinde, kripto varlık hizmet sağlayıcı nezdinde söz konusu transferin tarafı olan müşteriden; göndericinin ya da alıcının gerçek kişilerde adı ve soyadı, tüzel kişilerde ise unvan bilgisi ile adresi veya doğum yeri ve tarihi veya müşteri numarası, vatandaşlık numarası, pasaport numarası, vergi kimlik numarası gibi kişiyi belirlemeye yarayan bilgilerden en az birine ilişkin beyan alınmalıdır. Ayrıca, risk temelli yaklaşım çerçevesinde müşteriden transferin tarafları hakkında ilave bilgi ve belge talep edilmelidir. İşlemin tarafları hakkında yeterli bilgi elde edilememesi durumunda transferin gerçekleştirilmemesi veya işlemlerin sınırlandırılması ya da iş ilişkisine son verilmesi hususları göz önünde bulundurulmalıdır.

Yurt dışında yerleşik söz konusu hizmet sağlayıcı veya finansal kuruluşun, dağıtık defter teknolojisi, başkaca bağımsız bir mesajlaşma platformu veya uygulama arayüzü gibi mesajlaşmaya imkân veren yazılım uygulamaları ve teknolojik araçları kullanması halinde ise ad ve soyad veya unvan veyahut tam ad, cüzdan adresi veya cüzdan adresinin bulunmadığı durumda işlemle ilgili referans numarası, adres veya doğum yeri ve tarihi veya müşteri numarası, vatandaşlık numarası, pasaport numarası, vergi kimlik numarası gibi göndereni belirlemeye yarayan bilgilerden en az birine ilişkin bilgilere kullanılan sistem vasıtasıyla mesajlarda yer verilebilir.

Tedbirler Yönetmeliğinin 24/A maddesini uygulamakla yükümlü kuruluşlar kripto varlık hizmet sağlayıcılar olarak düzenlenmiş olup; 6362 sayılı Kanun çerçevesinde platformlar ve kripto varlık saklama hizmeti sağlayan kuruluşlar tedbirler yönetmeliğinin 24/A maddesini uygulamakla yükümlüdür.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Çalışma Usul ve Esasları ile Sermaye Yeterliliği Hakkında Tebliğin (III-35/B.2) 26 ncı maddesi kapsamında, saklama kuruluşu tarafından platform müşterilerine ait kripto varlıkların tamamının saklanması ve saklama kuruluşlarının sıcak cüzdanları aracılığıyla müşteri transferlerinin gerçekleşmesi durumunda seyahat kuralı

yükümlülükleri saklama kuruluşu tarafından yerine getirilecektir. Saklama kuruluşu tarafından seyahat kuralı yükümlülüğün gerçekleştirilmesi durumunda platformun seyahat kuralını tekrar uygulamasına gerek bulunmamakla birlikte diğer yükümlülüklerini ortadan kaldırmamaktadır. Öte yandan, aynı madde **5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere**, platformların müşterilerinin saklama kuruluşu ile harici bir sözleşme imzalamalarına gerek olmadığını düzenlemiş olmakla birlikte; saklama kuruluşları, adına veya hesabına işlem gerçekleştirecekleri platform müşterilerinin tanınmasına yönelik gerekli tedbirleri almalıdır.

e. Sıkılaştırılmış Tedbirler

Tedbirler Yönetmeliğinin 26/A maddesinin birinci fıkrası ile Uyum Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında, yükümlülerin genel itibarıyla risk temelli yaklaşım çerçevesinde almaları gereken sıkılaştırılmış tedbirler düzenlenmiştir. Bunların yanı sıra, Uyum Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 29 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğ uyarınca müşterileriyle ilişkilerinde, 29 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğ uyarınca kripto varlık transferlerinde, 21 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğ uyarınca kamusal nüfuz sahibi kişiler bakımından, 19 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğ uyarınca uzaktan kimlik tespitinde kripto varlık hizmet sağlayıcıların almaları gereken ilave sıkılaştırılmış tedbirler bulunmaktadır.

i. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Müşterileriyle İlişkilerinde Sıkılaştırılmış Tedbirler

Uyum Yönetmeliğinin 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 29 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğine göre; kripto varlık hizmet sağlayıcılar müşterileriyle iş ilişkisi tesisi ve kimlik tespiti gerektiren diğer işlemlerinde asgari olarak;

- İşleme konu malvarlığının ve müşteriye ait fonların kaynağı hakkında mümkün olduğu ölçüde bilgi edinmek,

- İşlemin amacı hakkında bilgi edinmek,

- Uygulanan kontrollerin sayısı ve sıklığını artırmak ve ilave kontrol gerektiren işlem türlerini belirlemek suretiyle iş ilişkisini sıkı gözetim altında tutmak,

Tedbirlerini mutlaka uygulamalıdır.

Ayrıca, kripto varlık hizmet sağlayıcılar risk yönetim politikasında, **tutar ve işlem sayısı sınırı belirlemeye yönelik** uygun tedbirleri de almalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, Tedbirler Yönetmeliğinin 26/A maddesine göre; Tedbirler Yönetmeliğinin 18 inci maddesinde düzenlenen özel dikkat gerektiren işlemler, 20 nci maddesinde düzenlenen tedbir alınması gereken teknolojik riskler, 25 inci maddesinde düzenlenen riskli ülkelerle ilişkiler kapsamındaki işlemler ile **risk temelli yaklaşım çerçevesinde** tespit edecekleri yüksek riskli durumlarda ve Uyum Yönetmeliğinin 13 üncü maddesine göre; risk derecelendirmesi neticesinde yüksek riskli olarak belirledikleri gruplara yönelik olarak üstlenilecek riskin azaltılmasını teminen tespit edilen **riskle orantılı olarak** aşağıda belirtilen tedbirlerin **bir veya birden fazlasını ya da tamamını** uygulamalıdır:

- Müşteri hakkında ilave bilgi edinmek ve müşteri ile gerçek faydalanıcının kimlik bilgilerini daha sık güncellemek.

- İş ilişkisinin mahiyeti hakkında ilave bilgi edinmek.

- İş ilişkisine girilmesini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin gerçekleştirilmesini üst seviyedeki görevlinin onayına bağlamak.

- Sürekli iş ilişkisi tesisinde ilk finansal hareketin, müşterinin tanınmasına ilişkin esasların uygulandığı bir başka finansal kuruluştan yapılmasını zorunlu tutmak.

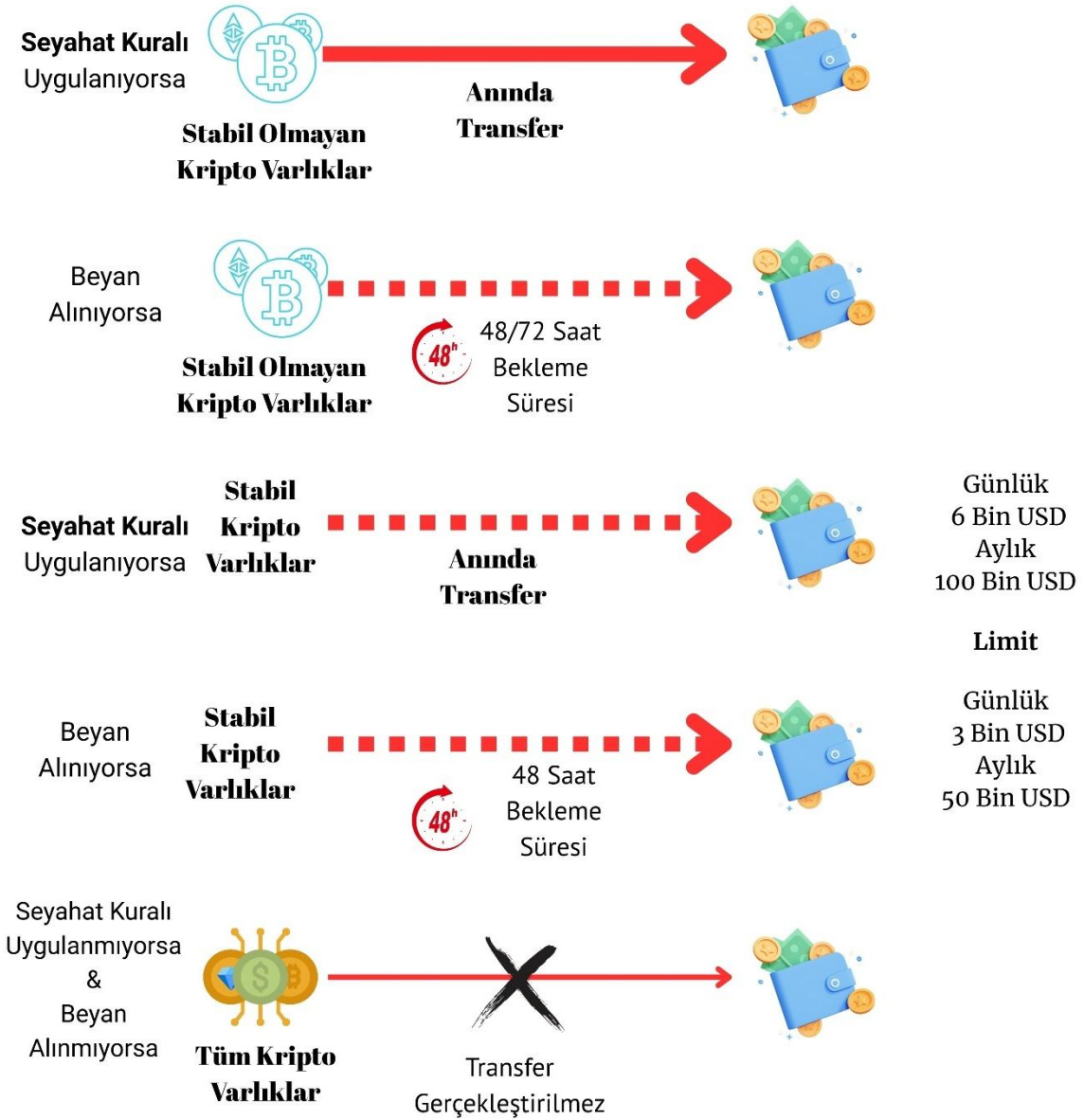
ii. Kripto Varlık Transferlerinde Sıkılaştırılmış Tedbirler

6362 sayılı Kanunun 35/C maddesinin beşinci fıkrası; “Müşterilerin kripto varlık transferlerinin gerçekleştirildiği cüzdanlara ve fon transferlerinin gerçekleştirildiği hesaplara ilişkin kayıtlar kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından güvenli, erişilebilir ve takip edilebilir şekilde tutulur. Tüm işlem kayıtlarının bütünlüğü, doğruluğu ve gizliliği sağlanır. Müşterilerin **kripto varlık transfer işlemlerinde Kurul ve Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yapılan düzenlemelere uyulur.**” hükmünü ihtiva etmektedir.

29 Sıra No’lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğine göre; kripto varlıkların alım satım, ilk satış ya da dağıtım, takas, transfer, bunların gerektirdiği saklama ve belirlenebilecek diğer işlemlerin bir veya daha fazlasının gerçekleştirildiği kuruluşlar olan **platformlar**; herhangi bir kripto varlık hizmet sağlayıcı nezdinde kayıtlı olmayan bir cüzdan adresiyle ya da yurt dışında yerleşik ve kendi mevzuatına göre gönderene ve alıcıya ilişkin bilgileri paylaşma yükümlülüğü bulunmayan kripto varlık hizmet sağlayıcı veya kripto varlık transfer yetkisini haiz bir finansal kuruluşla gerçekleştirilen kripto varlık transfer işlemleri kapsamında aracılık ettikleri **kripto varlık çekim işlemlerinde -başka platformlara yapılan transfer işlemleri dahil-** kripto varlık transferini, **transfer edilecek kripto varlığın alım, takas veya yatırma işleminden en az 48 saat sonra** gerçekleştirmelidir. Bu süre, **ilk kripto varlık çekim işlemleri bakımından en az 72 saat sonra** olacak şekilde uygulanmalıdır.

Platformlar tarafından aracılık edilen, **stabil kripto varlıkların** (bir veya birden fazla resmî para birimi de dahil olmak üzere başka bir değere, hakka veya bunların birleşimine referans vererek istikrarlı bir değeri korumayı amaçlayan kripto varlıklar) **çekim işlemlerinde -başka platformlara yapılan transfer işlemleri dahil-** günlük 3.000 ABD Doları ve aylık 50.000 ABD Doları karşılığı tutarda limit uygulanmalıdır. Seyahat kuralı yükümlülüğünün uygulandığı kripto varlık transfer işlemlerinde ise söz konusu limitler 2 kat uygulanabilir.

Platformlar; müşterinin tanınmasına ilişkin olarak tüm tedbirleri almak, varlıkların kaynağına ilişkin bilgiler ile banka ya da diğer platform nezdindeki hesap detayları dahil belgeleri periyodik olarak almak, müşterilerinin yukarıda açıklanan süre ve tutar limitlerinden kaçınmasını önlemek koşuluyla, likidite sağlayıcılığı, piyasa yapıcılığı veya piyasalar arası arbitraj işlemi amacıyla yapıldığından emin olunan kripto varlık transferlerinde, her bir müşteri için ayrı ayrı alınacak yönetim kurulu onayı ile süre ve tutar limitlerini uygulamayabilir. Platformlar, bu kapsamda tedbir uygulamadığı müşterilerini sürekli olarak izlemek ve kontrol etmekle yükümlüdür. Ancak, işlemlerin mahiyetinin likidite sağlayıcılığı, piyasa yapıcılığı veya piyasalar arası arbitraj işlemi olmadığından anlaşılması durumunda süre ve tutar limitleri derhal uygulanmalıdır.

Saklama kuruluşlarının platform müşterileri nam veya hesabına gerçekleştirecekleri transferler söz konusu kısıtlamalara tabi olup, platformlar ile saklama kuruluşları arasında gerçekleştirilecek sermaye piyasası mevzuatından kaynaklanan transferler bakımından sayılan tedbirler uygulanmaz.

Platformlar, tüm kripto varlık transfer işlemlerinde müşteriden işlemin mahiyetine ilişkin **en az 20 karakter uzunluğunda bir işlem açıklaması** temin etmelidir.

Ayrıca Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Çalışma Usul ve Esasları ile Sermaye Yeterliliği Hakkında Tebliğin (III-35B.2) **Transfer emirlerinin gerçekleştirilmesine ilişkin esaslar** başlıklı 30 uncu maddesinde yer verilen usul ve esaslara uyulur.

iii. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişiler Bakımından Sıkılaştırılmış Tedbirler

21 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğine göre; kripto varlık hizmet sağlayıcılar, müşterinin ya da gerçek faydalanıcının kamusal nüfuz sahibi kişi olup olmadığının belirlenmesi amacıyla makul tedbirleri almalıdır. Kamusal nüfuz sahibi kişi, yurt içinde veya yabancı bir ülkede seçimle veya atama yoluyla kendisine önemli bir kamusal görev tevdi edilen üst düzey gerçek kişiler ile uluslararası kuruluşların yönetim kurulu üyeleri, üst düzey yöneticileri ile eşdeğer görev yapan diğer kişileri ifade etmektedir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcıların risk yönetimi faaliyetleri, yabancı bir ülke tarafından seçilen veya atanan kamusal nüfuz sahibi kişilerin belirlenmesine yönelik tedbirleri de kapsamalıdır.

Yabancı bir ülke tarafından seçilen veya atanan kamusal nüfuz sahibi kişilerle veya bunların eşleri, birinci derecede akrabaları ya da yakınları (bir çıkar veya amaç birlikteliği olarak değerlendirilebilecek, birinci derece dışındaki akrabalık, nişanlılık, şirket ortaklığı veya şirket çalışanı olmak gibi her türlü sosyal, kültürel veya ekonomik nitelikli yakınlık) ile tesis edilen iş ilişkilerinde ve gerçekleştirilen işlemlerde kripto varlık hizmet sağlayıcıları asgari olarak;

- İş ilişkisi tesisini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin gerçekleştirilmesini üst seviyedeki görevlinin onayına bağlamak,
- Bu kişilere ait veya işleme konu malvarlıkları ve fonların kaynağının tespiti için makul tedbirler almak,
- Uygulanan kontrollerin sayısı ve sıklığını artırmak ve ilave kontrol gerektiren işlem türlerini belirlemek suretiyle iş ilişkisini sıkı gözetim altında tutmak,

Tedbirlerini uygulamalıdır. Bu tedbirler, Türkiye tarafından seçilen veya atanan ya da uluslararası kuruluşlarda görev yapan kamusal nüfuz sahibi kişilerle yahut bunların eşleri, birinci derece akrabaları veya yakınları ile tesis edilen iş ilişkisinin ve gerçekleştirilen işlemlerin yüksek riskli olarak değerlendirilmesi durumunda da uygulanmalıdır. Kamusal nüfuz sahibi kişilerin görevden ayrılmaları veya bu niteliklerini kaybetmeleri halinde, söz konusu tedbirlerin uygulanmasına görevden ayrıldıkları veya bu niteliklerini kaybettikleri tarihten itibaren **en az bir yıl süreyle devam edilmelidir**. Bu kişilerle gerçekleştirilen işlemlerin ya da iş ilişkilerinin risk teşkil etmesi halinde bahse konu süre uzatılabilir.

iv. Uzaktan Kimlik Tespitinde Sıkılaştırılmış Tedbirler

Rehberin “a. Kimlik Tespiti ii. Uzaktan Kimlik Tespiti” bölümünde bahsedildiği üzere, kripto varlık hizmet sağlayıcılar **ancak** 19 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinde belirlenen **sıkılaştırılmış tedbirler çerçevesinde** uzaktan kimlik tespiti gerçekleştirebilir. **Uzaktan kimlik tespiti yapacak kripto varlık hizmet sağlayıcılar**; müşterinin başvurusu ile birlikte müşteri profilinin oluşturulması ve değerlendirilmesini teminen kişi hakkında risk değerlendirmesi yapmalı ve bu kapsamda Tedbirler Yönetmeliğinin 6 ncı ve 7 nci maddeleri kapsamında alınması gereken bilgilerin yanı sıra asgari olarak;

- İş ilişkisinin amacı ve mahiyeti (hesap açma amacı, talep edilen ürünler vb.) hakkında bilgileri,
- İşleme konu malvarlığının ve müşteriye ait fonların kaynağı ile ortalama gelir bilgisini,
- Açılacak hesabın aylık tahmini işlem hacmi ve işlem sayısına yönelik bilgileri,

Almalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcıları uzaktan kimlik tespitine ilişkin işlemlerde, risk temelli yaklaşım çerçevesinde tespit edilen riskle orantılı olarak aşağıda belirtilen tedbirlerin bir veya birden fazlasını ya da tamamını uygulamalıdır:

- Müşteri hakkında ilave bilgi edinmek ve müşteri ile gerçek faydalanıcının kimlik bilgilerini daha sık güncellemek.
- İş ilişkisine girilmesini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin gerçekleştirilmesini üst seviyedeki görevlinin onayına bağlamak.
- Sürekli iş ilişkisi tesisinde ilk finansal hareketin, müşterinin tanınmasına ilişkin esasların uygulandığı bir başka finansal kuruluştan yapılmasını zorunlu tutmak.
- Müşterinin mali profiline ve faaliyetlerine uygun olmayan veya faaliyetleriyle ilgisi bulunmayan işlemleri yakından izlemek.
- Tutar ve işlem sayısı limiti belirlemek de dâhil uygun ve etkili tedbirleri almak.

Uzaktan kimlik tespiti sürecinde, kimlik belgesinin yakın alan iletişimi kullanılarak doğrulanamaması halinde, kullanılacak yöntemlere ilave olarak, sürekli iş ilişkisi tesisi öncesinde ilk finansal hareketin, kişinin müşterinin tanınmasına ilişkin esasların uygulandığı bir başka finansal kuruluştaki hesabından yapılması zorunlu tutulmalıdır.

Gizlilik tabanlı kripto varlıkların alım satımına veya saklanmasına aracılık eden kripto varlık hizmet sağlayıcılar, uzaktan kimlik tespiti yapamaz.

Sürekli iş ilişkisi tesisinde ilk finansal hareket dahil olmak üzere **kripto varlık hizmet sağlayıcı nezdinde para yatırma ve çekme işlemlerinin müşterinin kimlik bilgileri ile uyumlu bir banka veya kredi kartı hesabı aracılığıyla yapılması zorunlu tutulmalıdır.**

2. Şüpheli İşlem Bildirimi Yükümlülüğü

Suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanı, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı faaliyetlerinin tespit edilmesi ve önlenmesinin amaçlandığı şüpheli işlem bildirimi, 5549 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde, Tedbirler Yönetmeliğinin 27 ila 30 uncu maddelerinde ve 13 Sıra No'lu Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliğinde düzenlenmiştir.

5549 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre; yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla **yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu malvarlığının** yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair **herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması halinde** bu işlemlerin yükümlüler tarafından MASAK Başkanlığına bildirilmesi zorunludur.

Tedbirler Yönetmeliğinin 27 inci maddesinde **şüpheli işlem**; “*yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması hali*” olarak tanımlanmıştır.

“*Şüpheli*”, işleme konu fon veya malvarlığının yasadışı kaynaktan elde edilmiş olabileceği veya yasadışı bir amaçla kullanılacağı konusunda işlemi gerçekleştiren ve/veya aracılık edenlerde oluşacak, sübjektif bir durumu ifade etmektedir. Yükümlü sübjektif değerlendirmelerini, algı ve sezisleri, işlemin yapılması sırasında müşterinin davranışları, müşteri ile ilgili olarak daha önce elde edilen bilgiler, yapılan işlemin ve işlem tutarının müşterinin mali profili ile uyumu ve diğer unsurları dikkate alarak oluşacak kanaatine göre belirlemektedir.

Şüpheli bir işlemle karşılaşıldığında, işlem hakkında yetki ve imkânlar ölçüsünde araştırma yapıldıktan sonra, edinilen bilgi ve bulgular çerçevesinde, **Şüpheli İşlem Bildirim Formu (ŞİB**

formu) doldurulmak suretiyle MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunulması gerekmektedir.

Şüpheli işlemler, herhangi bir **parasal sınır gözetmeksizin** MASAK Başkanlığına bildirilmelidir. **Şüpheli işlemlerin devamlı bilgi verme kapsamında bildirilmiş olması şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünü ortadan kaldırmamaktadır.**

- Şüpheli işlem kavramında geçen işlem ifadesi tek bir işlem ile sınırlı olmayıp, **birden çok işlemi kapsayabilir.**

- Birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirildiğinde şüphe arz eden işlemler için **tek bir ŞİB formu** düzenlenir.

Şüpheli işlem bildirimini ihbar ile karıştırılmamalıdır. Her şeyden önce idari bir birim olan MASAK Başkanlığına gönderilen şüpheli işlem bildirimleri istihbari nitelikte olup, yükümlü nezdinde oluşan şüphenin somutlaştırılmasına yönelik MASAK Başkanlığı tarafından analiz çalışmaları yürütülmektedir. Şüpheli işlemin gönderildiği ilk aşamadan son aşamasına kadar, bildirim gönderen asla ifşa edilmemektedir. Tam gizlilik içinde yürütülen analiz aşamalarında şüphenin somut delillere dayandığı anlaşılırsa, MASAK Başkanlığı tarafından yapılan çalışmalar gerekli delil, bilgi ve belgelerle birlikte -şüpheli işlem bildirimini gönderen ifşa edilmeden- adli makamlara iletilmektedir.

Ayrıca, şüpheli işlem bildirimini, bilmeyerek bir şekilde suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanı, kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanı suçlarıyla ilgisi olan veya olduğu düşünülen kişi ve şirketlerle, müşteri, temsilci vekil vs. gibi her ne ad altında olursa olsun, iş ilişkisi tesis etmiş yükümlülerin kendilerini bu suçlara iştirak etmiş olma ihtimalinden de kurtaran bir müessese olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şüpheli işlem bildirimini yükümlülüğünü yerine getiren gerçek ve tüzel kişiler, bunların uyum görevlileri, yükümlülerin kanuni temsilcisi, yöneticisi ve çalışanları hiçbir şekilde hukukî ve cezaî bakımdan sorumlu tutulamaz.

Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Şüpheli İşlem Bildirimlerini Kim Nasıl Gönderecektir?

Şüpheli işlem bildirimini yükümlülüğü, kripto varlık hizmet sağlayıcıların uyum görevlileri tarafından yerine getirilmelidir. Uyum Yönetmeliğinin 16 ncı maddesi uyarınca atanacak uyum görevlileri; uyum birimi tarafından kendisine iletilen veya resen öğrendiği şüpheli olabilecek işlemler hakkında yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri MASAK Başkanlığına bildirmekle sorumludur.

Kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından şüpheli işlem bildirimleri, MASAK Başkanlığı resmi internet sitesinde yayımlanan Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları için Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi'ne⁴ uygun şekilde yapılmalıdır.

Şüpheli işlem bildirimlerinin kâğıt ortamında gönderilmesi için, MASAK Başkanlığı resmi internet sitesinde yayımlanan Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılar için Şüpheli İşlem Bildirim Formu⁵ kullanılmalıdır. Formun nasıl doldurulacağına ilişkin usul ve esaslar ise bahse konu **Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları için Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi** içerisinde açıklanmıştır. Düzenlenen form ilgili mevzuat hükümleri uyarınca formu düzenleyen kişi tarafından ıslak imza ile imzalanmalıdır. Form kullanılarak yapılan bildirimler MASAK Başkanlığına elden, posta veya faks yolu ile gönderilebilir. Ancak faks ile yapılan bildirimlerde,

⁴ <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2024/07/KVHS-REHBER-2-0.pdf>

⁵ <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2024/07/KVHS-SIB-FORMU-2-0.pdf>

form aslının posta ile de gönderilmesi gerekmektedir. Form doldurulmadan MASAK Başkanlığına gönderilen yazılar imzalı olsa dahi şüpheli işlem bildirimi olarak kabul edilmez.

Şüpheli işlem bildirimlerinin elektronik ortamda gönderimi de mümkündür. Elektronik ortamda şüpheli işlem bildirimi, MASAK Başkanlığı tarafından yükümlülerin erişimine sunulan MASAK Online sistemi⁶ kullanılarak yapılmalıdır. MASAK Online sistemine dair bilgiler MASAK Online Başvuru Kılavuzu⁷ içerisinde yer almaktadır.

MASAK Online sistemine erişim yapılabilmesi için kripto varlık hizmet sağlayıcıların uyum görevlileri ve uyum görevlisi yardımcıları tarafından Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılar için Elektronik Ortamda Şüpheli İşlem Bildirimi Taahhüt Formu⁸ düzenlenerek ıslak imzalı olarak MASAK Başkanlığına iletilmesi gerekmektedir. Taahhüt formunun iletilmesinden sonra MASAK Başkanlığı tarafından başvuruda bulunan kripto varlık hizmet sağlayıcı ile ilgili uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısı için MASAK Online sistemi içerisinde bir kullanıcı hesabı açılmaktadır. Oluşturulan hesaba erişim için kullanıcının sistemde tanımlı e-posta adresine bir aktivasyon bağlantısı gönderilmekte ve aktivasyon bağlantısına erişilmesi ile kullanıcı tarafından şifre belirlenmektedir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcıların uyum görevlisinin değişmesi halinde, yeni atanan uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısı tarafından Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılar için Elektronik Ortamda Şüpheli İşlem Bildirimi Taahhüt Formu yeniden düzenlenerek ıslak imzalı olarak MASAK Başkanlığına gönderilmelidir.

Ne Zaman Şüpheli İşlem Bildirimde Bulunulacaktır?

Şüpheli işlemler, şüphenin olduğu tarihten itibaren **en geç on iş günü içinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise derhal** MASAK Başkanlığına bildirilmelidir.

Bildirimde bulunulan işlemle ilgili olarak daha sonra yeni bilgi ve bulgular elde edildiği takdirde, tekrar Şüpheli İşlem Bildirim Formu doldurularak ve daha önce yapılan bildirimde ek olduğu belirtilerek gecikmeksizin MASAK Başkanlığına gönderilmelidir.

Ne Tür İşlemler Şüpheli Olabilir?

Şüpheli işlem bildirimine konu işlemler ve müşterilerle ilgili basın veya benzeri kaynaklara dayanarak bir “**bilgi**” bulunması halinin doğrudan şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını gerektiren bir durum olduğu aşikârdır. Asıl soru; **şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun** varlığının nasıl tespit edilebileceğidir?

Şüpheli işlemler, öncelikle makul bir akla sahip kişinin dahi şüpheleneceği davranışlardan yola çıkılarak, yükümlünün ve/veya çalışanların bu konudaki bilgi, tecrübe, mesleki sorumluluk gibi çeşitli donelerle destekleyerek olası mali suçlarla mücadele kapsamında ortaya çıkardığı bir üründür.

Bu kapsamda, bahse konu Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları için Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi içerisinde yer alan örnek mahiyetinde şüpheli işlem tipleri şüpheli işlemlerin tespitinde yol göstermek için belirlenmiş olup, kripto varlık hizmet sağlayıcıları söz konusu şüpheli işlem tipleri ile kendilerini sınırlandırmamalı, şüphe doğuran işlem, sayılan tiplerden herhangi birine uymasa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunulmalıdır.

Şüpheli İşlem Bildiriminde Diğer Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

⁶ <https://online.masak.gov.tr/ONLINE.html#>

⁷ <https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2025/03/Masak-Online-Basvuru-Kilavuzu-201485e62f36b80c.pdf>

⁸ https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2025/01/MSK_FRM_THT_010-1.0.pdf

Bildirim sürecinde, işlemin niteliği veya müşteri profiliyle ilgili daha ayrıntılı araştırma yapılması gerekebilir. Yetki ve imkânlar ölçüsünde yapılacak bu araştırmanın amacı, şüpheyi destekleyecek ek bulguların olup olmadığını tespit etmektir. Araştırma yapılırken, müşterinin, kendisi hakkında bildirimde bulunulacağından şüphelenmesine neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınılması gerekmektedir.

Rehberin “a. *Kimlik Tespiti*” bölümünde bahsedildiği üzere, şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından gerekli kimlik tespit işlemleri yapılmalıdır. Ancak bildirimde konu şüpheli işlemin teşebbüs aşamasında kaldığı ve gerçekleştirilmediği durumlarda da kimlik tespiti yükümlülüğü mümkün olduğu ölçüde yerine getirilmelidir.

Şüpheli İşlem Bildiriminin İfşa Edilmemesi Yükümlülüğü

5549 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca; yükümlüler, MASAK Başkanlığına **şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğunu**, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, **işleme taraf olanlar dahil hiç kimseye açıklayamaz**.

Uyum biriminde çalışan personel veya diğer personelin uyum görevlisine yaptığı **şüpheli işlemlere konu teşkil edebilecek dâhili bildirimler de gizlilik kapsamındadır**.

Şüpheli işlem bildirimlerini elektronik ortamda gerçekleştiren uyum görevlileri, sisteme erişimi sağlayan her türlü ortamdaki kart, şifre ve sair bilgi ve araçları hiç kimseye veremez.

Ayrıca, gruba bağlı finansal kuruluşlar şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğuna ilişkin bilgi paylaşımında bulunamaz.

Şüpheli işlem bildiriminin ifşa edilmemesi yükümlülüğünü ihlal edenler hakkında 5549 sayılı Kanunda yer alan yaptırımlar uygulanmaktadır.

3. Uyum Programı Oluşturulmasına Yönelik Yükümlülükler

5549 sayılı Kanunun 5 inci maddesi uyarınca; yükümlülerin, risk temelli yaklaşımla eğitim, iç denetim, kontrol, risk yönetim sistemleri oluşturulması ve 5549 sayılı Kanunla getirilen yükümlülüklerle, yükümlü ve finansal grup seviyesinde uyumu sağlamak üzere, gerekli yetki ile donatılmış idari düzeyde görevli tayin edilmesi de dahil gereken tedbirlerin alınması konusunda yükümlülükleri bulunmaktadır.

Bu kapsamda, Uyum Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde, kripto varlık hizmet sağlayıcılar **uyum programı** oluşturmakla yükümlü kılınmıştır. Uyum programı;

- Kurum politikası ve prosedürlerinin oluşturulması,
- Risk yönetimi faaliyetlerinin yürütülmesi,
- İzleme ve kontrol faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Uyum birimi oluşturulması ile uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısı atanması,
- Eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi,
- İç denetim faaliyetlerinin yürütülmesi,

Tedbirlerini içermelidir.

Uyum programının bütününün, yükümlünün faaliyetlerinin kapsamı ve özelliklerine uygun bir biçimde, yeterli ve etkin şekilde yürütülmesinden, nihai olarak **yönetim kurulu** sorumludur.

Finansal Grup İçi Bilgi Paylaşımı Nasıl Olmalıdır?

Merkezi Türkiye’de ya da yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağlı veya bu kuruluşun kontrolünde bulunan Türkiye’de yerleşik finansal kuruluşlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekil ve benzeri bağlı birimlerinden oluşan grubu ifade eden finansal grup kapsamında **finansal gruba bağlı kuruluşlar**, uyum programı kapsamındaki tedbirlerin grup seviyesinde alınmasını teminen müşterinin tanınması ile hesap ve işlemlere ilişkin olarak grup içerisinde bilgi paylaşımında bulunabilir. Özel kanunlarda yer alan hükümler ileri sürülerek bilgi paylaşımından kaçınılamaz.

Finansal gruba bağlı kuruluşlarda görev yapanlar öğrendikleri bilgileri ifşa edemezler ve kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar. Bu kapsamda gizli kalması gereken bilgileri ifşa edenler hakkında 5549 sayılı Kanunda yer alan yaptırımlar uygulanmaktadır.

a. Kurum Politikası ve Prosedürlerinin Oluşturulması

Uyum programı kapsamında kripto varlık hizmet sağlayıcıları -işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek- risk yönetimi, izleme ve kontrol, eğitim ve iç denetim politikalarını, finansal gruplarda ise ayrıca grup içi bilgi paylaşımına ilişkin politikaları içeren bir kurum politikası oluşturmalıdır.

Kurum politikasının oluşturulmasında **ulusal risk değerlendirmesi kapsamında belirlenen hususlar** da dikkate alınmalıdır.

Kurum politikası, 6415 sayılı Kanun ile 7262 sayılı Kanun kapsamında malvarlığının dondurulması kararlarının ihlali, uygulanmaması ve bunlardan kaçınılması risklerine yönelik çalışmalar ile gelişmiş kontrolleri de kapsamalıdır.

Kurum politikası kapsamındaki izleme ve kontrol faaliyetlerinde malvarlığının dondurulması kararları ve potansiyel eşleşme kriterleri dikkate alınarak müşterilerin ve işlemlerin devamlı olarak izlenmesine yönelik tedbirler alınmalıdır. Bu kapsamda kripto varlık transfer mesajlarında yer alan gönderici ve alıcı bilgileri de ayrıca dikkate alınmalıdır.

Kurum politikası kapsamında belirlenen tüm önlem ve işleyiş kurallarından, belirli risk limitlerine göre işlemlerin onaylanması, gerçekleştirilmesi, raporlanması ve izlenmesinden sorumlu olanlar açık şekilde prosedüre bağlanmalıdır. Prosedürlerin belirlenmesinde, kripto varlık hizmet sağlayıcıların işlemlerinin ve iş akışlarının risklere göre izlenmesi, kontrol edilmesi ve denetlenmesinde görev alacak personelin, aynı zamanda bu işlemleri gerçekleştiren personel olmamasını sağlayacak şekilde görev ve yetkilendirme yapılmalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, faaliyet izninin alınmasından sonra uyum görevlisinin atandığı tarihten **en geç otuz gün içinde** uyum görevlisinin gözetim ve koordinasyonunda ve yazılı bir şekilde kurum politikasını oluşturmalıdır. Aynı süre içinde kurum politikası yönetim kurulu tarafından onaylanmalıdır. Onay tarihinden itibaren **otuz gün içinde** ise kurum politikasına ilişkin taahhüt formları yönetim kurulu veya yetkisini devrettiği yönetim kurulu üye/üyeleri tarafından imzalanarak MASAK Başkanlığına gönderilmelidir.

Kurum politikasının değişmesi halinde otuz gün içinde taahhüt formları yeniden düzenlenerek MASAK Başkanlığına gönderilmelidir. Taahhüt formlarında yapılan değişiklikler MASAK Başkanlığının resmi internet sitesi vasıtasıyla duyurulmaktadır.

MASAK Başkanlığı veya denetim elemanlarınca talep edildiğinde kurum politikasının ibrazı zorunludur.

b. Risk Yönetimi Faaliyetlerinin Yürütülmesi

Kurum politikası kapsamında -işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek- kripto varlık hizmet sağlayıcılar, risklerin tanımlanması, derecelendirilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve azaltılmasını sağlamak amacıyla risk yönetim politikası oluşturmalıdır.

Risk yönetimine ilişkin faaliyetler;

- Uyum Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinde tanımlanan müşteri riski, hizmet riski ve ülke riskini esas alan risk tanımlama, derecelendirme, sınıflandırma ve değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesi,
 - Hizmetlerin, işlemlerin ve müşterilerin risklere göre derecelendirilmesi ve sınıflandırılması,
 - Riskli müşteri, işlem veya hizmetlerin izlenmesinin ve kontrol edilmesinin sağlanması, risklerin azaltılması için gerekli tedbirlerin alınması; ilgili birimleri uyaracak şekilde rapor edilmesi; işlemin üst makamın onayı ile gerçekleştirilmesi ve gerektiğinde denetlenmesi için uygun işleyiş ve kontrol kurallarının geliştirilmesi,
 - Risk tanımlama ve değerlendirme yöntemlerinin, risk derecelendirmesi ve sınıflandırma yöntemlerinin, örnek olaylar ya da gerçekleşen işlemler üzerinden geriye dönük olarak tutarlılıklarının ve etkinliklerinin sorgulanması, varılan sonuçlara ve gelişen koşullara göre yeniden değerlendirilmesi ve güncellenmesi,
 - Risk kapsamına giren konulara ilişkin ulusal mevzuat ve uluslararası kuruluşlarca getirilen tavsiye, ilke, standart ve rehberlerin takip edilerek gerekli geliştirme çalışmalarının yapılması,
 - Risk izleme ve değerlendirme sonuçlarının düzenli aralıklarla yönetim kuruluna raporlanması,
- Faaliyetlerini kapsamalıdır.

c. İzleme ve Kontrol Faaliyetlerinin Yürütülmesi

Kurum politikası kapsamında -işletme büyüklüklerini, iş hacimlerini ve gerçekleştirdikleri işlemlerin niteliğini gözeterek- kripto varlık hizmet sağlayıcılar, risklerden korunmayı ve faaliyetlerinin ilgili mevzuat ile kurum politika ve prosedürlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin sürekli olarak izlenmesi ve kontrol edilmesini amaçlayan izleme ve kontrol faaliyetlerini yürütmelidir.

İzleme ve kontrol faaliyetleri kapsamında; yükümlülüklerle uyumun sağlanmasıyla ilgili olarak yapılan kontroller neticesinde tespit edilen eksiklikler, gerekli tedbirlerin alınması için ilgili birimlere raporlanarak sonuçları takip edilmelidir. Ayrıca kripto varlık hizmet sağlayıcılar, İzleme ve kontrol faaliyetlerini yürütecek personelin kurum içi bilgi kaynaklarına ulaşmasını sağlamak zorundadır.

İzleme ve kontrol faaliyetleri;

- Yüksek risk grubundaki müşteri ve işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- Riskli ülkelerle gerçekleştirilen işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- Karmaşık ve olağandışı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,
- Yükümlünün, risk politikasına göre belirleyeceği bir tutarın üzerindeki işlemlerin, müşteri profili ile uyumlu olup olmadığının örnekleme yöntemi ile kontrolü,
- Birlikte ele alındıklarında, kimlik tespiti yapılmasını gerektiren tutarı aşan bağlantılı işlemlerin izlenmesi ve kontrolü,

- Müşteriler hakkında elektronik ortamda yahut yazılı olarak muhafaza edilmesi gereken bilgi ve belgeler ile elektronik transfer mesajlarında yer verilmesi zorunlu bilgilerin kontrolü ve eksikliklerin tamamlanması ve bunların güncellenmesi,
- Müşteri tarafından yürütülen işlemin; müşterinin, işine, risk profiline ve fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olup olmadığının iş ilişkisi süresince devamlı olarak izlenmesi,
- Yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemler kullanılarak gerçekleştirilen işlemlerin kontrolü,
- Yeni sunulan ürünler ve teknolojik gelişmeler nedeniyle suistimale açık hale gelebilecek hizmetlerin risk odaklı kontrolü,

Faaliyetlerini kapsamalıdır.

d. Eğitim Faaliyetlerinin Yürütülmesi

Kurum politikası kapsamında kripto varlık hizmet sağlayıcılar, yükümlülüklerle uyumun sağlanması, personelin kurum politikası ve prosedürleri ile risk temelli yaklaşım konularında sorumluluk bilincinin artırılarak bir kurum kültürü oluşturulması, personelin bilgilerinin güncellenmesini amaçlayan ve eğitim faaliyetlerinin işleyişi, gerçekleştirilmesinden kimlerin sorumlu olacağı, eğitim faaliyetlerine katılacak personelin ve eğiticilerin belirlenmesi, yetiştirilmesi, eğitim yöntemleri gibi hususları içerecek bir eğitim politikası oluşturmalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, işletme büyüklüklerine, iş hacimlerine ve değişen koşullara uyumlu olacak şekilde, uyum görevlisinin gözetim ve koordinasyonunda eğitim faaliyetleri yürütmek zorundadır. Söz konusu eğitim faaliyetleri;

- Suç gelirlerinin aklanması ve terörizmin finansmanı kavramları,
- Suç gelirlerinin aklanmasının aşamaları, yöntemleri ve bu konuda örnek olay çalışmaları,
- Suç gelirlerinin aklanmasının ve terörizmin finansmanının önlenmesi ile ilgili mevzuat,
- Risk alanları,
- Kurum politikası ve prosedürleri,
- Aklama ve terörün finansmanı ile mücadele alanında uluslararası düzenlemeler,
- 5549 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesindeki yükümlülükler ve yükümlülüklerle uyulmaması halinde uygulanacak müeyyideler,

Konularını içerecek şekilde ve yıllık eğitim programı dahilinde yürütülmelidir. Uyum görevlisi tarafından ilgili birimlerin de katılımıyla hazırlanan söz konusu eğitim programının etkin bir şekilde uygulanması uyum görevlisi tarafından gözetilmelidir.

Eğitim faaliyetleri, ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre gözden geçirilmeli ve ihtiyaca göre düzenli aralıklarla tekrarlanmalıdır. Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, eğitim faaliyetlerinin kurum geneline yayılmasını sağlayacak şekilde; seminer ve paneller düzenlenmesi, çalışma grupları oluşturulması, eğitim faaliyetlerinde görsel ve işitsel materyallerin kullanılması, bilgisayar destekli eğitim programları gibi eğitim yöntemlerinden yararlanmalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, uyguladıkları eğitim faaliyetlerine ilişkin; eğitim tarihleri, eğitim verilen bölge veya iller, eğitim yöntemi, toplam eğitim saati, eğitim verilen personelin sayısı ve toplam personel sayısına oranı, eğitim verilen personelin birim ve unvanlarına göre dağılımı, eğitimin içeriği, eğiticilerin unvanı ve uzmanlık alanları ile ilgili bilgi ve istatistikleri,

takip eden yılın Mart ayının sonuna kadar uyum görevlisi vasıtasıyla MASAK Başkanlığına bildirmelidir.

e. İç Denetim Faaliyetlerinin Yürütülmesi

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, kurum politika ve prosedürlerinin, risk yönetimi, izleme ve kontrol faaliyetleri ile eğitim faaliyetlerinin yeterli ve verimli olup olmadığı, risk politikasının yeterliği ve etkinliği, işlemlerin ilgili mevzuat ile kurum politika ve prosedürlerine uygun olarak yürütülüp yürütülmediği hususlarının yıllık olarak ve risk temelli yaklaşımla incelenmesini ve denetlenmesini sağlamalıdır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcıların iç denetim faaliyetleri, iç denetim birimleri ya da teftiş kurulu tarafından yerine getirilmelidir. İç denetim neticesinde ortaya çıkarılan eksiklik, hata ve suistimaller ile bunların yeniden ortaya çıkmasının önlenmesine yönelik görüş ve öneriler **yönetim kuruluna** raporlanmalıdır.

Denetimin kapsamı belirlenirken, izleme ve kontrol çalışmalarında tespit edilen aksaklıklar ve risk içeren müşteriler, hizmetler ve işlemler denetim kapsamına dahil edilmelidir. Denetlenecek birimler ile işlemler belirlenirken yükümlünün işletme büyüklüğü ve işlem hacmi göz önünde bulundurulmalıdır. Bu kapsamda, yükümlü tarafından gerçekleştirilen işlemlerin tamamını temsil edebilecek nicelik ve nitelikte birim ve işlemin denetlenmesi sağlanmalıdır.

İç denetim faaliyeti kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin olarak; yükümlünün yıllık işlem hacmi, toplam personel sayısı ve toplam şube, acente ve benzeri bağlı birimlerinin sayısı, denetlenen şube, acente ve benzeri birimlerin sayısı, bu birimlerde yapılan denetimlerin tarihleri, toplam denetim süresi, denetimde çalıştırılan personel ve denetlenen işlem sayısına ilişkin bilgileri içeren istatistikler, **takip eden yılın Mart ayı sonuna** kadar uyum görevlisi tarafından MASAK Başkanlığına bildirilmelidir.

f. Uyum Birimi Oluşturulması ile Uyum Görevlisi ve Uyum Görevlisi Yardımcısı Atanması

i. Uyum Birimi Oluşturulması

Yönetim Kurulu -işletme büyüklüğü, işlem hacmi, personel sayısı ya da karşılaşılabileceği risklerin yüksekliği gibi unsurları göz önünde bulundurarak- uyum görevlisinin görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamak amacıyla uyum görevlisine doğrudan bağlı olan ve uyum programının yürütülmesiyle görevli **uyum birimini oluşturmalıdır. Bu kapsamda yönetim kurulu uyum birimine** yeterli personel ve kaynak tahsisi sağlaması yükümlülükler arasında yer almaktadır.

Uyum biriminde çalışacak personel, şüpheli işlemlere konu teşkil edebilecek dâhili bildirimlerin değerlendirilmesi sürecinde görev alabilir, ancak işlemin şüpheli işlem olarak bildirilip bildirilmemesine karar veremez ya da MASAK Başkanlığına doğrudan şüpheli işlem bildiriminde bulunamaz.

Ayrıca, ana finansal kuruluşun uyum birimi, finansal grubun da uyum birimi olarak faaliyet göstermelidir. Ana finansal kuruluşun yönetim kurulu, finansal grup uyum görevlisinin görev ve sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamak amacıyla grubun finansal büyüklüğü, işlem hacmi, şube ve personel sayısı ya da karşılaşılabileceği risklerin yüksekliği gibi unsurları göz önünde bulundurarak uyum birimine yeterli personel ve kaynak tahsisi yapılmasını sağlamalıdır.

ii. Uyum Görevlisi ve Uyum Görevlisi Yardımcısı Atanması

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, **faaliyet izninin alınmasından sonra otuz gün içinde** uyum programının yürütülmesi amacıyla **uyum görevlisi atamak zorundadır.**

Uyum görevlisi, yönetim kuruluna veya yönetim kurulunun yetkisini devrettiği yönetim kurulu üye/üyelere bağlı olacak şekilde, kurum personeli olarak atanmalıdır.

Ayrıca, uyum görevlisine bağlı olacak şekilde kurum personeli olarak, uyum görevlisi için aranan şartları ve nitelikleri taşıyan, uyum görevlisiyle aynı süre ve usulde **en az bir uyum görevlisi yardımcısı** atanmalıdır. Birden fazla uyum görevlisi yardımcısı atanacağı durumlarda, süre şartı ilk uyum görevlisi yardımcısının atanmasında aranmaktadır.

Uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısına ilişkin taahhüt formu yönetim kurulu veya yetkisini devrettiği yönetim kurulu üye/üyeleri tarafından imzalanarak, **atanma tarihinden itibaren en geç on gün içerisinde** MASAK Başkanlığına gönderilmelidir. Taahhüt formlarında yapılan değişiklikler MASAK Başkanlığının resmi internet sitesi vasıtasıyla duyurulmaktadır.

Uyum görevlisinin veya yardımcısının görevinden alınması veya görevinden ayrılması halinde, durum nedenleri ile birlikte, **ayrılış tarihinden itibaren on gün içinde** MASAK Başkanlığına yazılı olarak bildirilmelidir. Uyum görevlisi ve uyum görevlisi yardımcısı için yeni atama, **ayrılış tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde** yapılmalıdır. Atamaya ilişkin taahhüt formu yönetim kurulu veya yetkisini devrettiği yönetim kurulu üye/üyeleri tarafından imzalanarak, **atanma tarihinden itibaren on gün içinde** Başkanlığa gönderilmelidir.

Uyum görevlisi yeniden atanana kadar veya uyum görevlisinin izin, hastalık ve benzeri nedenlerle geçici olarak görevden ayrılması halinde, yerine bir uyum görevlisi yardımcısı vekalet etmelidir.

Ayrıca, uyum görevlisi görev ve yetkilerinin bir kısmını veya tamamını, açık bir şekilde yazılı olarak uyum görevlisi yardımcısına devredebilir. **Görev ve yetki devrinin yapılması, uyum görevlisinin bu konudaki sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.**

Finansal grup, grup seviyesinde uyum programının yürütülmesi amacıyla ana finansal kuruluşun uyum görevlisini finansal grup uyum görevlisi olarak ve ana finansal kuruluşun uyum görevlisi yardımcısını finansal grup uyum görevlisi yardımcısı olarak belirlemelidir. Finansal grup uyum görevlisi ve yardımcısı, ana finansal kuruluşun yönetim kuruluna veya yönetim kurulunun yetkisini devrettiği yönetim kurulu üye/üyelerine bağlı olacak şekilde atanmalıdır.

Kimler Uyum Görevlisi veya Uyum Görevlisi Yardımcısı Olabilir?

Uyum görevlisi veya uyum görevlisi yardımcısı olarak atanacak kişilerde aşağıdaki şartlar aranmaktadır:

- T.C. vatandaşı olmak,
- Kamu haklarından mahrum bulunmamak,
- Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile Uyum Yönetmeliğinin 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen suçlardan veya bu suçlara iştirakten hüküm giymemiş olmak,
- Türkiye’de (veya denkliği YÖK tarafından tanınmış yurt dışında) en az dört yıllık eğitim veren yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak,
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ile kalkınma ve yatırım bankaları dahil olmak üzere mevzuatta belirtilen finansal kuruluşlardan herhangi biri nezdinde idareci, uzman veya

denetim görevlerinde ya da Vergi Müfettişi, Gümrük ve Ticaret Müfettişi, Bankalar Yeminli Murakıbbı, Hazine Kontrolörü, Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüeri, BDDK ve SPK Uzmanı, TCMB Denetçi ve Uzmanı ya da MASAK Başkanlığı nezdinde idareci veya Hazine ve Maliye Uzmanı görevlerinde en az beş yıl süreyle çalışmış olmak,

- Uyum görevlisi olarak yetkilendirilmiş ve MASAK Başkanlığı tarafından tutulan uyum görevlisi siciline kayıtlı olmak⁹,
- Yükümlü nezdinde veya yükümlünün iştiraklerinde nitelikli pay sahibi olmamak veya yönetiminde bulunmamak,
- Yükümlünün nitelikli pay sahibi ortağının, yönetim kurulu üyelerinin veya genel müdürünün eşi veya ikinci derece dahil olmak üzere ikinci dereceye kadar kan veya sıhrî hısmı olmamak.

Uyum görevlisinin veya yardımcısının söz konusu şartları kaybetmesi veya bu şartları haiz olmadığının sonradan anlaşılması halinde ayrılış tarihinden itibaren on gün içinde MASAK Başkanlığına yazılı olarak bildirilmelidir.

Uyum Görevlilerinin Görev ve Sorumlulukları Nelerdir?

Uyum görevlilerinin görev ve sorumlulukları şunlardır:

- Kripto varlık hizmet sağlayıcının ilgili mevzuata uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak ve MASAK Başkanlığı ile gerekli iletişim ve koordinasyonu sağlamak,
- Kurum politikası ve prosedürlerini oluşturmak ve kurum politikalarını yönetim kurulunun onayına sunmak,
- Risk yönetimi politikasını oluşturmak, risk yönetimi faaliyetlerini yürütmek,
- İzleme ve kontrol politikalarını oluşturmak ve buna ilişkin faaliyetleri yürütmek,
- Eğitim programına ilişkin çalışmaları yönetim kurulunun onayına sunmak ve onaylanan eğitim programının etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak,
- Kendisine iletilen veya resen öğrendiği şüpheli olabilecek işlemler hakkında yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri MASAK Başkanlığına bildirmek,
- Bildirimlerin ve ilgili diğer hususların gizliliğinin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirleri almak,
- İç denetim ve eğitim faaliyetlerine ilişkin bilgi ve istatistikleri düzenli olarak tutmak ve bunları **takip eden yılın Mart ayının sonuna kadar** MASAK Başkanlığına göndermek.

Finansal grup uyum görevlisinin görev ve sorumlulukları için Uyum Yönetmeliğinin 20/A maddesinin ikinci fıkrasına bakılmalıdır.

Gerekli iletişim ve koordinasyonun sağlanması kapsamında kripto varlık hizmet sağlayıcıların MASAK Başkanlığına bilgi ve belge verme yükümlülüğü, uyum görevlisi aracılığıyla yerine getirilmelidir. Bu kapsamda, yönetim kurulu, uyum görevlisinin bağımsız bir irade ile karar verebilecek ve kripto varlık hizmet sağlayıcının tüm birimlerinden kendi görev alanı ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi talep edebilecek ve bunlara zamanında erişebilecek yetkiyi haiz olmasını sağlamalıdır. **Uyum görevlisi, görev ve sorumluluklarını yerine getirirken iyi niyetli, makul ve dürüst bir şekilde, tarafsız ve bağımsız bir irade ile hareket etmek zorundadır.**

⁹ Yetkilendirilmiş olma ve MASAK Başkanlığı tarafından tutulan uyum görevlisi siciline kayıtlı olma şartı 25 Aralık 2025 tarihinde yürürlüğe girecektir.

4. Devamlı Bilgi Verme Yükümlülüğü

5549 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile Tedbirler Yönetmeliğinin 32 nci maddesi uyarınca; yükümlüler taraf oldukları veya aracılık ettikleri işlemlerden, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecek tutarı aşanları MASAK Başkanlığına bildirmek zorundadır.

Esas itibarıyla birbiriyle bağlantılı işlemler tek bir işlem olarak değerlendirilir. Hafta sonu ve tatil günleri ile gece boyunca yapılan işlemler, bu işlemlerin yapıldığı zamanı takip eden ilk iş gününün işlemi olarak kabul edilir.

Devamlı bilgi verme kapsamındaki işlem türleri, bilgilerin ne şekilde ve hangi sürelerde verileceği, kapsam dışında tutulacak yükümlüler ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, devamlı bilgi verme kapsamındaki formların düzenlenmesine, her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamı yoluyla MASAK Başkanlığına bildirilmesine ve bildirimlerde elektronik imza kullanımına ilişkin usul ve esasları, yükümlüler bazında ayrı ayrı belirlemeye yetkilidir. Bildirimlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik uygulama tarihleri MASAK Başkanlığı tarafından belirlenmektedir.

Bildirimler, MASAK Başkanlığı tarafından bildirimlerin elektronik ortamda gönderilmesine yönelik çıkarılan ve yayımlanan rehberlere uygun şekilde yapılmalıdır.

Bu bağlamda, belirlenen usul ve esaslar dahilinde kripto varlık hizmet sağlayıcıların devamlı bilgi verme zorunluluğu bulunmaktadır.

5. Bilgi ve Belge Verme Yükümlülüğü

5549 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile Tedbirler Yönetmeliğinin 31 inci maddesi uyarınca; kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve **tüzel kişiler** ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlar, MASAK Başkanlığı ve denetim elemanları tarafından istenecek her türlü bilgi, belge ve bunlara ilişkin her türlü ortamdaki kayıtları, bu kayıtlara erişimi sağlamak veya okunabilir hale getirmek için gerekli tüm bilgi ve şifreleri tam ve doğru olarak, istenilen usul, şekil ve sürede gecikmeksizin vermek ve gerekli kolaylığı sağlamak zorundadır.

Bu kapsamda kendisinden talepte bulunanlar -savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla- özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamaz.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, yerinde yapılacak denetimler kapsamında defter ve belgeleri denetime hazır bulundurmak; tüm bilgi işlem sistemini, denetimin amaçlarına uygun olarak denetim elemanlarına açmak ve verilerin güvenliğini sağlamak zorundadır.

6. Muhafaza ve İbraz Yükümlülüğü

5549 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile Tedbirler Yönetmeliğinin 46 ncı maddesi uyarınca; yükümlüler, her türlü ortamdaki, yükümlülüklerine ve işlemlerine ilişkin belgeleri düzenleme tarihinden, defter ve kayıtları son kayıt tarihinden, kimlik tespitine ilişkin belge ve kayıtları son işlem tarihinden itibaren **sekiz yıl süre ile muhafaza etmek** ve istenmesi halinde **yetkililere ibraz etmek zorundadır**.

Yükümlü nezdindeki hesaplarla ilgili kimlik tespitine ilişkin belgelerin muhafaza süresinin başlangıç tarihi hesabın kapatıldığı tarih olarak alınmalıdır.

MASAK Başkanlığına yapılan şüpheli işlem bildirimine veya uyum görevlisine yapılan dâhili bildirimlere yönelik belge ve kayıtlar, bildirim ek yapılan belgeler, uyum görevlilerince

bildirimde bulunmama kararı verilen şüpheli işlemlere ilişkin yazılı gerekçeler, muhafaza ve ibraz yükümlülüğü kapsamındadır.

7. Elektronik Tebligat Yükümlülüğü

5549 sayılı Kanunun 9/A maddesine göre; 5549 sayılı Kanun ile 6415 sayılı Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, -7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/A maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın- elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve tebligata elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar karşı tarafa ulaştığında tebliğ edilmiş sayılmaktadır.

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Elektronik Tebligat Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca MASAK Başkanlığı tarafından 5549 sayılı Kanun ile 6415 sayılı Kanun kapsamında yapılacak **tebligatların kripto varlık hizmet sağlayıcılara elektronik ortamda yapılması esastır.** Elektronik ortamda yapılacak tebligatlar, MASAK Başkanlığı tarafından oluşturulan sistem vasıtasıyla yapılmaktadır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcıların, faaliyet izninin alınmasından sonra **doksan gün içerisinde** hesap açılması için elektronik tebligat hesabı başvuru formlarını kullanarak başvuru yapmaları gerekmektedir. Başvuru formu elden teslim edilebileceği gibi MASAK Başkanlığının resmi internet sitesinde yer alan posta adresine taahhütlü posta ile de gönderilebilmektedir.

Başvuru esnasında beyan edilen bilgi ve belgeler MASAK Başkanlığı tarafından değerlendirildikten sonra uygun görülmesi halinde sistem içerisinde hesap oluşturulmaktadır. Başvuru belgelerinde eksiklik olması halinde muhataba bilgi verilmekte ve eksikliklerin giderilmesi için on beş günden az olmamak üzere süre verilmektedir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, başvuru esnasında beyan ettikleri bilgilerin değişmesi halinde MASAK Başkanlığına derhal bilgi vermek zorundadır. Bu kapsamda değişikliklerin bildirilmemesinden dolayı elektronik tebligat yapılamamasından doğacak hukuki sonuçlardan kripto varlık hizmet sağlayıcılar sorumludur.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, faaliyetlerine devam ettikleri sürece elektronik tebligat hesabının kapatılması için başvuruda bulunamaz. MASAK Başkanlığı, kripto varlık hizmet sağlayıcıların faaliyetlerini sonlandırdığını bildirmesi durumunda hesapları kapatabilir.

Hesapların bahsi geçen Yönetmelikte öngörülen usul ve esaslar dışında kullanıldığına ilişkin şüphe veya tespitlerin oluşması durumunda MASAK Başkanlığı hesapların geçici olarak kullanıma kapatılması da dahil gerekli tedbirleri almakta olup hesapların yeniden işlerliğinin sağlanmasından kripto varlık hizmet sağlayıcılar sorumludur.

Oluşturulan hesaplara ilişkin erişim bilgileri MASAK Başkanlığı tarafından kripto varlık hizmet sağlayıcılara güvenli bir şekilde iletilmektedir. Sistemde tanımlı hesaplar, kripto varlık hizmet sağlayıcıların işlem yetkilileri tarafından kripto varlık hizmet sağlayıcıların nam ve hesaplarına kullanılmalıdır.

Elektronik tebligat verilerinin kripto varlık hizmet sağlayıcıların hesaplarına iletilmesiyle yani hesaplara ulaştığı anda tebligat yapılmış sayılmaktadır. Bu kapsamda iletim zamanı, zaman damgalı olay kaydında yer alan zaman bilgisidir.

MASAK Başkanlığı tarafından yapılan elektronik tebligata verilecek cevaplar sistem üzerinden gönderilmelidir.

MASAK Başkanlığı, sistemin işleyişine dair tüm olay kayıtlarını zaman damgası ile ilişkilendirerek tutmaktadır. Olay kayıtları güvenli elektronik imzayla imzalanarak otuz yıl süreyle saklanmakta olup sistemin işleyişine ilişkin olarak elektronik tebligatın yapılmasından

ve bu tebligata verilecek cevapların uygulanmasından doğabilecek ihtilaflarda olay kayıtları esas alınmaktadır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar;

- Başvuru için gerekli olan bilgi ve belgeleri süresinde, tam ve doğru olarak beyan etmekle,
- Başvuru sırasında beyan edilen bilgilerde meydana gelecek değişiklikleri derhal bildirmekle,
- Başvuru formunda belirtilen tüm şartlara riayet etmekle,
- Hesap açılışı sonrası kendisine sağlanan erişim bilgilerini korumakla, üçüncü kişilerle paylaşmamakla ve başkasına kullandırmamakla,
- Hesaba erişim bilgilerinin istenmeyen şekilde üçüncü kişilerin eline geçtiğini tespit ettiğinde derhal MASAK Başkanlığına bilgi vermekle,

Yükümlüdür. Bu kapsamda doğacak hukuki sonuçlar kripto varlık hizmet sağlayıcıların sorumluluğunda olup tüm bildirimler MASAK Başkanlığına ulaştığı anda sonuç doğurmaktadır.

8. İşlemlerin Ertelenmesi Kararlarına İlişkin Yükümlülükler

5549 sayılı Kanunun 19/A maddesi uyarınca; yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da hâlihazırda devam eden işlemleri, işleme konu malvarlığının aklama veya terörün finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüphe bulunması üzerine; MASAK Başkanlığı tarafından şüpheliyi teyit etmek, işlemi analiz etmek ya da gerekli görüldüğünde analiz sonuçlarını yetkili makamlara intikal ettirmek amacıyla **yedi iş günü süreyle askıya almaya veya bu işlemlerin aynı süreyle gerçekleşmesine izin vermemeye** Hazine ve Maliye Bakanı yetkilidir. Bakan bu yetkisini bakan yardımcısına devredebilir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, askıya alınan veya gerçekleşmesine izin verilmeyen işlemlere ilişkin alınan kararlara uygun hareket etmekle yükümlüdür.

Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Kapsamında İşlemlerin Ertelenmesine Dair Yönetmelik kapsamında; şüpheli işlem bildirimlerine istinaden, MASAK Başkanlığı tarafından tespit edilen malvarlıklarına ilişkin olarak, yurt dışı muadil kurumlardan alınan talepler doğrultusunda işlemler ertelenebilmektedir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar nezdinde veya aracılığıyla yapılmaya teşebbüs edilen ya da halihazırda devam eden işleme konu malvarlığının, aklama veya terörizmin finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair **şüpheli destekleyen belge veya ciddi emare bulunması durumunda**, kripto varlık hizmet sağlayıcılar şüpheli işlem bildirimini MASAK Başkanlığına gerekçeleri ile birlikte işlemin ertelenmesi talebi ile göndermelidir.

Erteleme talepli şüpheli işlem bildirimlerine konu işlemin olağandışı nitelikli olması, çeşitli veri tabanlarından ya da diğer kaynaklardan yapılan kontroller sonucunda işlemi yapan kişi ya da kişilerin suçla ilgili olduğunun veya olabileceğinin anlaşılması, işlemin tamamlanmasının terörizmin finansmanı ile ilgili olduğu düşünülen fonlara ya da suçtan elde edilen gelirlere el koymayı engelleyeceğine veya zorlaştıracığına ilişkin tehlikeli bir halin bulunması gibi göstergelere sahip olması gerekmektedir.

Şüpheli işlem bildirimlerini işlemin ertelenmesi talebi ile MASAK Başkanlığına gönderen kripto varlık hizmet sağlayıcılar, işlem hakkında Hazine ve Maliye Bakanı tarafından verilecek karar MASAK Başkanlığı tarafından kendilerine elektronik olarak tebliğ edilinceye kadar, **işlemi gerçekleştirmekten imtina etmelidir.** İşlemlerin ertelenmesi, kripto varlık hizmet

sağlayıcılar tarafından şüpheli işlem bildiriminde bulunulan tarihten itibaren **yedi iş gününü geçemez.**

Erteleme talebi ile gönderilecek şüpheli işlem bildirimlerine ilişkin usul ve esaslar, yukarıda bahsi geçen Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları için Şüpheli İşlem Bildirim Rehberi'nde belirlenmiştir.

Ayrıca, yabancı muadil kuruluşların gerekçeli taleplerinin MASAK Başkanlığı tarafından değerlendirilmesi sonucunda veya bizzat MASAK Başkanlığı tarafından kripto varlık hizmet sağlayıcılar nezdinde bulunduğu tespit edilen malvarlığıyla ilgili olarak aklama veya terörizmin finansmanı suçu ile ilişkili olduğuna dair şüpheyi destekleyen belge veya ciddi emare bulunması durumunda; Hazine ve Maliye Bakanının ilgili malvarlığına ilişkin işlemlerin ertelenmesine yönelik kararı MASAK Başkanlığı tarafından kripto varlık hizmet sağlayıcılara elektronik olarak tebliğ edilmektedir. **Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, tebliğ tarihinden itibaren yedi iş günü süresince kararda belirtilen işlemleri gerçekleştiremez.**

9. Malvarlığının Dondurulması Kararlarına İlişkin Yükümlülükler

6415 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre;

Fon: Para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belge,

Malvarlığı: Bir gerçek veya tüzel kişinin; mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan ya da doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde olan veyahut adına veya hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişinin mülkiyetinde ya da zilyetliğinde bulunan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değer,

Malvarlığının dondurulması: Malvarlığının ortadan kaldırılmasının, tüketilmesinin, dönüştürülmesinin, transferinin, devir ve temlik edilmesinin ve sair tasarrufi işlemlerin önlenmesi amacıyla, malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisinin kaldırılması veya kısıtlanması,

Olarak tanımlanmıştır.

6415 sayılı Kanun ile Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca; Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları, yabancı devletlerce yapılan talepler, Türkiye'de bulunan malvarlığı hakkında Hazine ve Maliye Bakanı ile İçişleri Bakanının ortak kararları çerçevesinde ve ayrıca 7262 sayılı Kanun uyarınca; Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik yaptırım kararları çerçevesinde kişi, kuruluş veya organizasyonların Türkiye'de bulunan malvarlığı dondurulabilmektedir.

6415 sayılı Kanun ile 7262 sayılı Kanun hükümlerine göre alınan malvarlığı dondurma kararları ve bu kararların kaldırılmasına ilişkin kararlar Resmî Gazete'de yayımlanmakta ve kararların yayımı ile hukuki sonuçlarını doğurmaktadır.

Bu kararlar yayım tarihi itibarıyla hakkında malvarlığı dondurma kararı verilmiş kişi, kuruluş veya organizasyonlara tebliğ edilmiş sayılmaktadır. Ayrıca ilgili karar, hakkında malvarlığı dondurma kararı verilmiş kişi, kuruluş veya organizasyonlardan Türkiye'de bulunanların resmi kayıtlardaki adreslerinden birine de bilgi mahiyetinde iletilmektedir.

Kişinin malvarlıklarını dönüştürme, transfer etme, ortadan kaldırma, tüketme gibi malvarlığının kaçırılmasına yönelik eylemlerinin engellenmesi amacıyla nezdinde malvarlığı tutan kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından malvarlığı dondurma kararı derhal uygulanmalı ve bu kapsamda gerekli önlemler alınmalıdır.

Malvarlığının dondurulması kararının yerine getirilmesi talebinde bulunulan kripto varlık hizmet sağlayıcıları; nezdinde malvarlığı kaydı bulunuyor ise dondurulan malvarlığına ilişkin bilgileri talep tarihinden itibaren **yedi gün içinde** MASAK Başkanlığına bildirmelidir. Malvarlığının dondurulması kararının yerine getirilmesi talebinde bulunulan kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde malvarlığı bulundurmayanların MASAK Başkanlığına bildirimde bulunma zorunluğu bulunmamaktadır.

MASAK Başkanlığı her türlü hesap, hak ve alacakların dondurulmasını sağlamak üzere, malvarlığının dondurulması kararlarını ilgili kripto varlık hizmet sağlayıcılara teknik iletişim araçlarının kullanılması suretiyle derhal bildirmektedir. Söz konusu **kararlar bildirimin alınması ile birlikte derhal uygulanmalıdır.**

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar tarafından, dondurma kararı eklerinde yayımlanan ve MASAK Başkanlığının internet sitesinde de güncel haline yer verilen listede bulunan bir kişinin ayırt edici bilgisi (doğum tarihi, doğum yeri, pasaport veya ulusal kimlik numarası gibi) bulunmaması halinde bu kişinin ismiyle veya kullandığı/bilinen diğer adlarıyla eşleşenlerin malvarlıkları dondurulmalıdır.

Malvarlığı dondurulan kişilerce kendisinin ilgili Karar ile listelenen kişi olmadığı, ya da isim benzerliği, yanlış veya eksik kimlik bilgileri gibi sebeplerle hatalı dondurma işlemi yapıldığının iddia edildiği durumlarda, MASAK Başkanlığı tarafından itirazın uygun görülmesi halinde durum, ilgili kripto varlık hizmet sağlayıcılara ivedilikle bildirilerek hatalı dondurma işleminin düzeltilmesi sağlanmaktadır.

Dondurulmasına karar verilen bir malvarlığı üzerinde tasarruf yetkisi ancak MASAK Başkanlığının vereceği izin ile kullanılabilir. Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, bu tür işlemlerin gerçekleştirilmesini sağlayamaz veya kolaylaştıramaz.

Dondurulan malvarlığında herhangi bir artış meydana gelmesi halinde, bu artışlar da malvarlığının dondurulması hükümlerine tabidir. Bu nedenle dondurulan malvarlıklarından elde edilecek her türlü gelirlere MASAK Başkanlığının izin verdiği haller dışında erişim mümkün değildir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılardaki hesaplar üzerindeki tasarruf yetkisinin kullanılması bakımından gerçek kişiler için MASAK Başkanlığı tarafından düzenlenen izin belgesinde, işlem yapılabilecek kripto varlık hizmet sağlayıcının adı ile hesap ve cüzdan bilgileri belirtilmektedir. MASAK Başkanlığı tarafından düzenlenen izin belgelerinin bir nüshası nezdinde malvarlığı bulunduran kripto varlık hizmet sağlayıcılara intikal ettirilmektedir. Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, müracaat eden kişinin işlemini yapmadan önce ibraz edilen izin belgesini kendisindeki nüsha ile karşılaştırarak teyidini yapmalıdır.

Malvarlığı dondurulan kişi tarafından, izin belgesi olmaksızın veya izin belgesinde belirtilen işlemler dışında bir işlemin gerçekleştirilmesi için talepte bulunulması halinde, talebe konu işlem gerçekleştirilmez. Durum, ilgili kripto varlık hizmet sağlayıcı tarafından ivedilikle MASAK Başkanlığına bildirilmelidir.

Malvarlığının dondurulması kararlarına ilişkin olarak belirsizliklerin giderilmesi ve dondurulan malvarlığının yönetiminin ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi ile söz konusu malvarlığının dondurulması kararlarının etkin ve eksiksiz bir şekilde uygulanması amacıyla MASAK Başkanlığı resmi internet sitesinde kripto varlık hizmet sağlayıcılar dahil olmak üzere yükümlülere yol gösterici nitelikte Malvarlığının Dondurulmasına İlişkin Uygulama Rehberi¹⁰ bulunmaktadır.

¹⁰ https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2022/04/Uygulama-Rehberi_2022.pdf

Ayrıca Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Çalışma Usul ve Esasları ile Sermaye Yeterliliği Hakkında Tebliğin (III-35/B.2) 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasında; platformların, 6415 sayılı Kanun ile 7262 sayılı Kanun kapsamındaki yükümlülüklerinin **yurt dışı kuruluşlar ile bu kuruluşların müşterileri açısından da uygulanacağı** düzenlenmiş olup bu müşteriler ve işlemlerinin de malvarlığının dondurulması kararlarının icrasında izlenmesi yükümlülükleri arasındadır.

B. Yükümlülük Denetimi Faaliyetleri

Kripto varlık hizmet sağlayıcıların yükümlülüklerle uyum durumu, yükümlülük denetimleri ile tespit edilmekte olup, yükümlülüklerle aykırı davranışlar hakkında idari ve adli yaptırımlar uygulanmaktadır.

5549 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde düzenlenen “*yükümlülük denetimi*”; yükümlülerin yükümlülüklerle uyum durumunu tespit amacıyla yapılan “*yükümlülüklerle uyum denetimi*” ve yükümlülük ihlallerinin tespiti amacıyla yapılan “*yükümlülük ihlal incelemesi*” olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Tedbirler Yönetmeliğinin “*Yükümlülük Denetimi*” başlıklı altıncı bölümünde ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Yükümlülüklerle uyum denetimi, esasen bir uygunluk denetimi mahiyetinde olup; yükümlülerin faaliyetlerinin yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygunluğunun, alınan tedbirlerin yeterliliğinin ve uygulamaların etkinliğinin tespit edilmesini amaçlamaktadır. Söz konusu denetim gerek tekil olarak münferiden gerekse belirli bir denetim programı çerçevesinde planlı ve sistematik bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir. Yükümlülük ihlal incelemesi ise, yükümlülük ihlalinde bulunulup bulunulmadığının, ihlalin bulunması halinde ihlal türü, sayısı, tarihi ve sorumlularının tespitine yönelik bir denetimdir.

Yükümlülük denetimi, 5549 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde sayılan denetim elemanları olan MASAK Başkanlığında istihdam edilen Hazine ve Maliye Uzmanları, Vergi Müfettişleri, Gümrük ve Ticaret Müfettişleri, Bankalar Yeminli Murakıpları, Hazine Kontrolörleri, Sigorta Denetleme Uzman ve Aktüerleri, BDDK ve SPK Uzmanları, TCMB Denetçileri ve Uzmanları vasıtasıyla yerine getirilmektedir.

Yükümlülük denetimiyle görevlendirilen denetim elemanları, 5549 sayılı Kanun kapsamında kripto varlık hizmet sağlayıcılardan her türlü bilgi, belge ve kanunî defterleri istemeye ve bunlar nezdinde her türlü evrak ve kayıtları incelemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya yetkili olup ayrıca diğer kanunların kendilerine verdiği yetkileri de kullanmaktadır.

Ayrıca denetim elemanlarının, kendi görev alanlarına ilişkin olarak kurumlarınca verilen görevleri yaparken tespit ettikleri yükümlülük ihlallerini MASAK Başkanlığına bildirmeleri gerekmektedir.

Yükümlülük denetimi neticesinde denetim elemanları tarafından düzenlenerek MASAK Başkanlığına sunulan raporlar, belirlenen rapor standartlarına uygunluk ve hukuki ya da maddi hata bulunup bulunmadığı yönünden değerlendirilmektedir. Yapılan değerlendirme sonucuna göre işlem tesis edilmektedir. İhlal tespit edilen işlemler için ihlalin mahiyetine göre idari para cezası kesilmekte veya konu Cumhuriyet Başsavcılıklarına intikal ettirilmektedir.

C. Yükümlülük İhlallerine İlişkin Adli ve İdari Yaptırımlar

Kripto varlık hizmet sağlayıcılar nezdinde yapılan denetimler sonucunda, 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca;

- 3 üncü maddede düzenlenen **müşterinin tanınması** ve 6 ncı maddede düzenlenen **devamlı bilgi verme** kapsamındaki yükümlülüklerden herhangi birinin ihlalinin tespiti halinde,

MASAK Başkanlığı tarafından, **otuz bin Türk lirası** idari para cezası verilmektedir. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda idari para cezası, **işlem tutarının yüzde beşinden az olmamak üzere iki kat olarak uygulanmaktadır.**

- 4 üncü maddenin birinci fıkrasında düzenlenen **şüpheli işlem bildirimi** kapsamındaki yükümlülüklerin ihlâlinin tespiti halinde, MASAK Başkanlığı tarafından, **elli bin Türk lirası** idari para cezası verilmektedir. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda idari para cezası, **işlem tutarının yüzde beşinden az olmamak üzere iki kat olarak uygulanmaktadır.**

- 5 inci maddenin birinci fıkrası kapsamındaki **uyum programı oluşturulmasına** yönelik yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesinin tespiti halinde, kripto varlık hizmet sağlayıcılara yazılı ihtar yapılarak **otuz günden az olmamak üzere bir süre verilmekte** ve bu süre sonunda eksikliklerin tamamlanmaması halinde **beş yüz bin Türk lirası** idari para cezası uygulanmaktadır. İdari para cezasının tebliği ile birlikte yazılı ihtar yapılarak **altmış günden az olmamak üzere** yeni bir süre verilmektedir. Bu süre sonunda da eksikliklerin tamamlanmaması halinde **verilen ilk idari para cezasının iki katı idari para cezası daha uygulanmaktadır.** İkinci idari para cezasının tebliğinden itibaren **otuz gün içinde eksikliklerin tamamlanmaması halinde** kripto varlık hizmet sağlayıcısının faaliyetlerinin **belli bir süre durdurulması, kısıtlanması veya faaliyet izin belgesinin iptaline yönelik** tedbirlerin alınması için durum ilgili kuruma bildirilmektedir. Ayrıca, söz konusu yükümlülüklerle uymayan **sorumlu yönetim kurulu üyesine**, yoksa **üst düzey yöneticisine** belirtilen ihtarlar yapılmak ve sürelere uyulmak koşuluyla **kripto varlık hizmet sağlayıcıya verilen idari para cezasının dörtte biri uygulanmaktadır.**

Müşterinin tanınması, devamlı bilgi verme, şüpheli işlem bildirimi, uyum programı oluşturulmasına yönelik yükümlülüklerle aykırı hareket eden **kripto varlık hizmet sağlayıcılara** verilecek idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla kırk milyon Türk lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan kripto varlık hizmet sağlayıcılar nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanmaktadır.

- 9/A maddesi gereğince getirilen **elektronik tebligata** ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kripto varlık hizmet sağlayıcılara, MASAK Başkanlığı tarafından **her bir tespit için kırk bin Türk lirası** idari para cezası uygulanmaktadır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı bir milyon Türk lirasını geçemez.

5549 sayılı Kanunun 19/A maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; askıya alınan veya gerçekleşmesine izin verilmeyen işlemi, alınan karara aykırı şekilde gerçekleştiren kripto varlık hizmet sağlayıcılara **-elli bin Türk lirasından az olmamak koşuluyla- işlem tutarı kadar** MASAK Başkanlığı tarafından idari para cezası verilmektedir.

MASAK Başkanlığı tarafından idari para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanmaktadır.

Buna göre, 2021-2025 yılları arasında yükümlülüklerin ihlalinde uygulanmakta olan idari para cezası (ipç) tutarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yükümlü Grubu	Yükümlülük	Yıllara Göre Uygulanması Gereken İPC Tutarları (TL)				
		2021	2022	2023	2024	2025
Finansal Kuruluşlar	Müşterinin Tanınması	65.466	89.164	198.772	314.974	453.342
	Şüpheli İşlem Bildirimi	109.110	148.606	331.286	524.954	755.566
	Devamlı Bilgi Verme	65.466	89.164	198.772	314.974	453.342
	Ceza Üst Limitleri	43.644.000	59.443.128	132.516.565	209.985.748	302.232.487
FOBİM	Müşterinin Tanınması	32.733	44.582	99.386	157.487	226.671
	Şüpheli İşlem Bildirimi	54.555	74.303	165.643	262.477	377.783
	Devamlı Bilgi Verme	32.733	44.582	99.386	157.487	226.671
	Ceza Üst Limitleri	4.364.400	5.944.312	13.251.654	20.998.570	30.223.241
Elektronik Tebligat Kap. Yükümlülükler	Elektronik Tebligat	43.644	59.443	132.516	209.984	302.229
	Ceza Üst Limitleri	1.091.100	1.486.078	3.312.913	5.249.641	7.555.808
5549 Sayılı Kanun Madde 5 Kap. Yükümlülükler	5549 sayılı Kanun Madde 5 (Yükümlülere yazılı ihtar yapılarak verilen süre sonunda eksikliklerin tamamlanmaması)	545.550	743.039	1.656.456	2.624.820	3.777.903
	5549 sayılı Kanun Madde 5 (Yükümlülere ikinci kez yazılı ihtar yapılarak verilen yeni süre sonunda eksikliklerin tamamlanmaması)	1.091.100	1.486.078	3.312.912	5.249.640	7.555.806
	Ceza Üst Limitleri	43.644.000	59.443.128	132.516.565	209.985.748	302.232.487

Verilen idari para cezası kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabilmektedir.

5549 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi uyarınca;

- 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen şüpheli işlem bildirimlerinin gizliliği,
- 7 nci maddesinde düzenlenen bilgi ve belge verme,
- 8 inci maddesinde düzenlenen muhafaza ve ibraz,

Yükümlülüklerini ihlâl eden kimse, **bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası** ile cezalandırılmaktadır.

Ayrıca, bu suç dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

6415 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile 7262 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre; malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen veya yerine getirmekte ihmal veya gecikme gösteren kişilere, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, **altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası** verilmektedir.

6415 sayılı Kanun kapsamında hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişi, kuruluş veya organizasyonların yararına veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kuruluşlara ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşlara bu niteliklerini bilerek ve isteyerek fon sağlayan veya toplayan ya da finansal hizmet veren kişilere, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, **bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası** verilmektedir.

Malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen ya da fon sağlayan veya toplayan veyahut finansal hizmet veren kişinin, bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması ya da organ veya temsilcisi olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması halinde, işleme konu edilen miktardan az olmamak kaydıyla, ayrıca bu **tüzel kişiye on bin Türk lirasından iki milyon Türk lirasına kadar idari para cezası** verilmektedir.